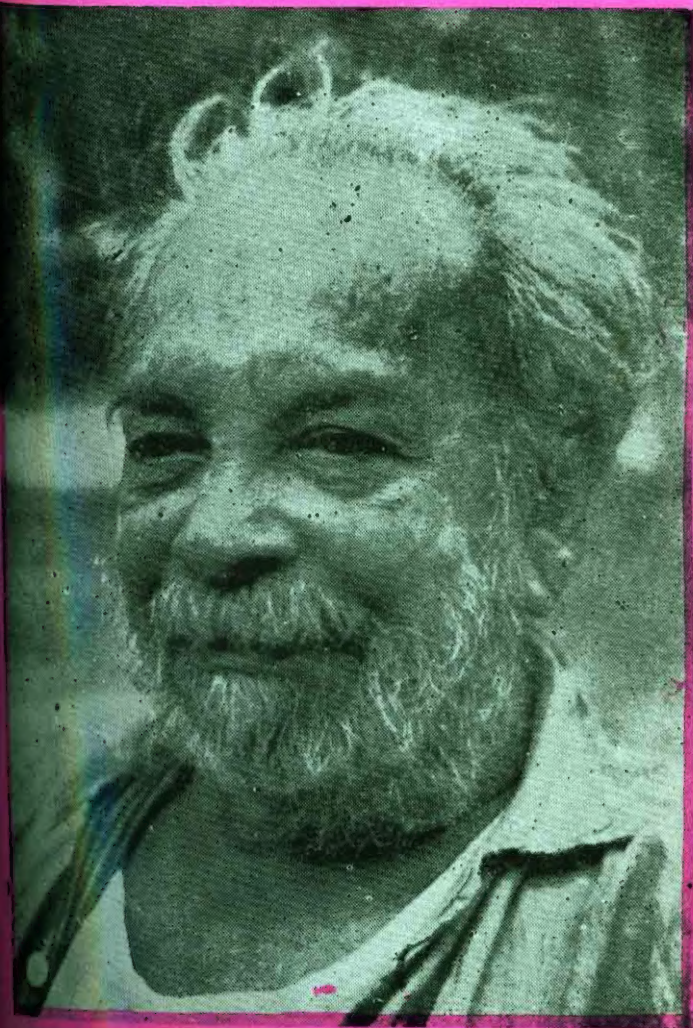

కందు

కందు

ప రి చ య

కా న్క

“పుష్పించే జనవ పొలం-పక్కనించి,
వెళ్ళే సన్నని దారి మీదిగా, వెళ్ళావు.

నిన్న రాత్రి నేను నీ జుట్టులో
పెట్టిన పూల దండ వదులుగా

అక్కడే వేళ్ళాడుతో వుండడం చూశాను.

నా చివరి కాన్కగా ఇయ్యడానికి

పొద్దున్నే కొత్త పూలు ఏరి తెచ్చిందాకా,

నువ్వు ఎందుకు ఆగలేదు!”

అని క్రిష్ణారావు చదువుతున్నాడు

అందమైన ఉదయం - చలం, సౌరిన్ సమక్షంలో.

ఉదయపు లేవండ వారి పాదాల దగ్గర పరుచుకుంది.

అదే సమయానికి తోటలోనించి

పువ్వులు కోసి తెచ్చిన క్రిష్ణ, రాత్రి పక్కమీద పెట్టిన పూలు
సౌరిన్ జుట్టులో చిక్కుకుని వుండడం చూసి పక్కన

నవ్వండి; సందర్భానుసారంగా, అర్థయుక్తంగా ఆ సమస్యలోని అంతర్యం తెలిసి, అందరూ నవ్వుకున్నారు.

అదంతా ఓ సుందర దృశ్యం-

కారీరక అశక్తతతో చలించు స్వయంగా రాయలేక, క్రిష్టారావు చేత రాయించిన ఈ ప్రేమ గీతాల్ని ప్రతి ఉదయం సౌరిస్ కి చదివి వినిపించేవాడు. అవసరమైన చోట్ల అమె వాటిని నవరించే వాడు.

ఈ గీతాలలో వర్ణించినదే వృత్తి చెట్లని, పట్టల్ని, నీలాకాశాన్ని, లేవించని, తలుపు లోని చూస్తో రంగు రంగుల వాజుల్లో రక రకాల పువ్వుల్ని అమరుస్తో, టాగూరు "కాన్క్రెట్" కవిత్వా మాధుర్యాన్ని అందాలని, సంగీతాలని, సౌందర్యాలని, వర్ణించి చెప్పేవాడు సౌరిస్.

ఒక్కొక్క గీతం క్రిష్టారావు వాక చలం, సౌరిస్ ఆ కావ సౌందర్యానికి, మనోహర గానానికి, అనంత మాధుర్యానికి, తాత్విక గాంభీర్యానికి, ముగ్గుతే వాటినే తిరిగి తిరిగి పారవశ్యంతో తలుచుకుంటే హృదయ నిశ్శబ్దంలో "మ్యూజ్" చేసుకుంటే తన్మయులై భగవాన్ శ్రీ రమణ మహర్షి ఎదుట మౌనంగా కూర్చుంటే పోయేవారు. ఆ రోజులు అందంగా, అనందంగా గడిచేవి.

ఈ గీతాలలో పల్లెల సౌందర్యం, మల్లెల సౌరభం, నెలయేళ్ళు, నీలాటి రేవులు, కొత్త

గోవులు, గొల్ల పడుచులు, జోల పాటలు, చల్ల చిలికే పుడులు, పాటు పేతకరాలు, రాత్తుం తిప్పే ముసలమ్మ బొటాలు, పడుచు వాళ్ళ కేరింతలు, బల్లకట్టు, సంజ బెగులు, పావురాల మూలుగులు, గోధూళి, చిక్క పువ్వున్న నీడలు, గానంతో పులకరించే దక్షిణ మారుతాలు, గ్రేవే మేమూలు, మిణుగురులు, వసంత కుసుమాలు, పైడి పువ్వుల రవళులు, మేలిముసుగులు, పరిణయ తల్పాలు, పొడవైన పాపదాలు, రంపిత పత్రాలు, పంట పొలాలు, ఎగిరే పువ్వులు, గంతులేస్తోన్న మేక పిల్లలు. సహజ సౌందర్యంతో మనోహరంగా వున్నాయి.

ఈ గీతాలలో సమస్త సౌందర్యాల్ని, పట్ట సత్కాల్ని అద్భుతంగా చిత్రించారు టాగూరు.

సౌందర్యోపాసకుడు అయిన మనలోంచి సహజంగా, స్వచ్ఛంగా పలికాయి అనువాదాలు. అప్పటికే ఈ గీతాలు చదువుతోంటే టాగూర్ బెంగాలోని పట్నా చిన్నట్లు స్ఫురించదు: చలం ఆంధ్రదేశాన్ని వర్ణించి పట్టు అరిపిస్తుంది. ఆ నేల, వాసన, అందం, వర్షన అంతా తెలుసుకోవడం, తెలుగుతనం—

టాగూరు ఎంత సహజంగా రాశారో అంతన్న సహజంగా, అందంగా, అనువాదం జరగడంతో ఈ గీతాలు చలం సొంత మనిషిస్తాయి—

“ఈ అనువాదాలు తాను చేస్తే

రాయకపోవడం పెద్ద లోపం అనుకుంటాడు నాన్న. అట్లా డిక్టేట్ చెయ్యడం వలన వాటికి గొప్ప అంతు పట్టింది - మిల్టన్ డిక్టేట్ చేసినట్లునిపిస్తుంది. అలా చెప్పడం వాటికి గొప్ప సౌందర్యం, బరువు, లోతు, పూపు, విశాలత, అయి, సౌకుమార్యం, సహజత్వం వచ్చాయి.

ఇవి అనువాదం అనిపించక పోవడమే వీటిలోని అందం అంటారు “కాన్న” గురించి ముచ్చటిస్తో - సౌరిస్.

కాన్న

నీ రాజ్యాధికారాన్ని మాయం చేస్తావు, షాహిన్. ఒక ప్రణయీకువుని అవి నాశనం చేస్తాయి నీ కోర్కె.

మానవ హృదయంపై కాటానికి నీడలా లేదు. జ్ఞాపకం ఉంచుకోవాలనే విచార కరమైన దాని యత్నాన్ని చూసి నవ్వుతుంది కాలం.

నువ్వు కాటాన్ని సౌందర్యంతో మరిచి పంపించావు. మాసిపోని అకారంతో నిరాకారుడైన స్వర్ణపుని కిరీటధారిని చేశావు.

రాత్రి నిశ్శబ్దంతో, నీ ప్రేయసి ఇక్కడ పరికిన రహస్యాన్ని, శాశ్వత పాషాణ మౌనంతో పాపించావు.

సాంరాజ్యాలు పొడి పొడి అయి పోయాయి, యుగాలు నీడల్లో మాయమైనాయి, చలువరాయి పూతల ఈనాటికి నాకు జ్ఞాపకమేనని నిట్టూరుస్తోంది.

నాకు జ్ఞాపకం వుంది. కాని జీవితం ఉనికిలో ఉంది. ఎందుకంటే అంతరహితమైన దాని నింపి

అమెకి పిలుపు వచ్చింది. ఏ భారాన్ని అంగీకరించకూ, తన యాత్ర నిసాస్తుంది; ఒంటరివై పోయిన ముందే రూపాలకి తన జ్ఞాపకాన్ని వదిలి.

2.

ప్రియా, నా తోటలోకి రా! నీ దృష్టిలో పదాలని కావాలి తొక్కిసలాడే పూల పక్కనించి నడిచి ముందుకి వెళ్లు.

వెలుగులో ముంచుతో కూడా, అందక తప్పించుకునే సూర్యాస్తమయ అపురూప శోభమై, తక్కుమని మెరిసే ఆనందం దగ్గర ఆగు.

ప్రేమార్పణ అతి సుకుమారం. ఈ పేరు చెప్పుకోదు. దుమ్ములో హర్ష రంపనను వోడుతో నీడ వైన మృదువుగా తేలి పోతుంది.

దాన్ని వేగంగా స్వీకరించక పోయినావా, అది ఎన్నటికీ దొరకదు.

కాని సుప్త స్వీకరించి నిలుపు! గల కాస్త మృదువైన పుష్పం, మిణుకుమంటో ఆరిపోవే జ్వాలా దీపం.

3.

నా తోటలోకి పళ్ళు గుంపులు, గుంపులుగా వచ్చి పడతాయి. ఒకదాన్ని వొకటి తోపి కుంటాయి. అవి సంపూర్ణత చెందాలనే వేదనలో కాంతిలో పొంగి పడతాయి.

రావీ, నా తోటలో గొప్పగా నీ ముహూర్తం. నీడలో కూచుని తోడిమల నించి పళ్ళని గమని, వాటి చూడుర్మ భారాన్ని చివరి తొట్టు వరకు, నిమిలపద్ద అర్పించుకోసీ.

నా తోటలో, సీతాచిలకలు ఎండలో క్షృణ విడిలిస్తాయి. ఆకులు కంపిస్తాయి. పూర్వత చెంద గట్టి పళ్ళు గోల పెడతాయి.

గడ్డిపువ్వు భూమికి దగ్గరై నట్టు మీనా హృదయానికి చేరువ. అలినిన దేహానికి నిద్రలాగ ఒక మధురం ఆమె నాకు. లోతైన శాంతిలో పుష్కలంగా గోల కాలపు వరదలతో ప్రవహించే నదిమల్లే పొంగి పొరలే కావకమే ఆమెపై, నా ప్రేమ. తన తరంగాలతో ప్రవాహంతో గానంచేసే కొండవాగు గలగలమల్లే నా పాటలు నా ప్రేమతో ఐక్యమైనాయి.

నక్షత్రాలన్నింటి తోటి ఆకాశమూ ఒంటరిని బిళ్ళలతో ప్రపంచమూ, అన్నీ నాకు పున్నా వేదా కావాలని అడుగుతాను. ఈ భూమిలో మరి చిన్న మూల కాస్త స్థలం వుంటే చాలు ఆమె నాడైతే.

ఏ మాత్రం లోభంలేని ఈ పసంత భోధలో, నా కవీ, జాగుచేస్తో కూచోక ముందుకు వెళ్ళే వాడూ, నవ్యుతో, పరిగెత్తుతో, తిరిగి వెనక్కి చూడనివారూ, కాలం లేకందానే ఓ గంట ఉల్లాసంగా వికసించి ఓ నిమి

ఇంతలో ఏ పరితాపమూ లేకండా మాయమయే వాడు ఓ సంగతి పాడు.

గతించిన నీ దుష్కాశ్రువుల, హఠా మోదాల జపమాలని తిప్పుతో, నిశ్శబ్దంగా చూచోకు. గత చిన రాత్రి రాలిన పూరేకుల్ని ఏరుకోడానికి అగకు. అంబి వాటికోసం వెతుకుతూ, స్పష్టం కాని వాటి అర్థాన్ని తెలుసుకోవాలని చూస్తో సాగిపోకు నీ జీవితంలోని రసహీనమైన భాగాల్ని ఎక్కడ వుంటే అక్కడే వాటిని వదిలెయ్యి వాటి లోతుల్లోంచి గాంధర్వానుభవం మైకి హింగేందుకు.

7 ఇప్పుడు మిగిలింది కొంచెం. తక్కిందంతా, ఏ లక్ష్యంలేని ఓ ఎండాకాలపు ఘడియల్లో ప్యయమై పోయింది. ఓ పాటగా అల్లి, నీకు పాడడానికి అంతే మిగిలింది. పూలు దండగా కట్టి మృదువుగా ఓ చేతుల్ని పట్టుకుని తొడగడానికి; ఎర్రని గుండ్రపి ముత్యంతో సిగ్గుపడే రహస్యంవలె నీ చెవిని అలంకరించడానికి, ఓ సాయంకాలం; ఓ అటలో పందెం పూర్తిగా పోవడానికి చాలినంతే మిగిలి పోయింది.

నా చోన చాలా చిన్నది నాజూకయింది. వానలో పెద్ద అలల్ని చాటిపోవడానికి తగింది కాదు. నువ్వు దానిలోకి తేలికగా అడుగు పెట్టావా, నిన్ను నెమ్మదిగా అవతలి తీరపు రక్షణలోకి తీసుకుపోతాను; అక్కడ నల్లని నీళ్ళ తరగలు కలల కలత నిద్ర పుట్టే వుంటాయి. అక్కడ నీటి మీదికి వొంగే కొమ్మల మీద

నిలి, మూలిగే గువ్వలు, మధ్యాన్నపు నీడల్ని, యాభ ట్టి చేస్తాయి. దినమంతా గడిచిన తరవాత, నువ్వు అలసి పోవునప్పుడు తడిసిన కలపను నీజాట్టులో అమర్చి, కలప పడుంటాను.

8. నీకూ చోటు వుంది. కాసిని పరి పుటు పట్టుకుని నుంచుని వున్నావు. నా పడవ నిండి పోయింది. దానినిండా బరువులు నింపారు. కాసి నిన్నెట్లా హిరణిచి పంపెయ్యను.

నీ లేత శరీరం సన్నగా, ఊగి పోయింది. నీ కనుకొలుకుల్లో వుండుండి మెరుస్తోంది చిరు ప్రియ, వానమబ్బులా వుంది నీ చీర రంగు.

ప్రయాణికులు వారివారి రేవుల కిగిరి వారివారి యిళ్ళకి దిగిపోతారు. నా పడవకి ముందుగా, కాసేపు కూచుంటావు. నువ్వు దిగి పోవాల్సినప్పుడు నిన్ను అలంకరించే వారెవరూ వుండరు.

నువ్వు ఎక్కడికి వెళతావు? నీ పింకుల్ని ఎక్కడ పాతర వెయ్యడానికి ఏ ఇంటికి వెడతావు? అని నిన్ను ప్రశ్నించను. నేను తెరచాపలు దింపి నాపడవని కట్టేసినప్పుడు, సాయంత్రం కూచుని, నువ్వు ఎక్కడికి వెడతావో, ఏ ఇంటి కంకుల్ని పాతర వేస్తావోనని అడగిస్తాను.

9.

అలనా, నీ గంప బరువుగా వుంది. నీ దేహం అలసి పోయింది. ఏ దూరానికి ఏ లాక్కా కాండతో బైలుదేరావు?

నుమ్ము వేడిగా వుంది.

చూడు, కోనేరు లోతుగా నిండుగా వుంది కాకి కన్నుమల్ల నీళ్ళు నల్లగా వున్నాయి. గట్టు లే పచ్చికతో మృదువుగా ఏటవాలుగా జారి పోతున్నాయి.

అలిసిన నీ పాదాల్ని నీళ్ళలో ముంచుకో. మధ్యాన్నపు పవనుడు తన వేళ్ళతో నీ జుట్టుని నిమరుతాడు. పాపురాలు తమ నిద్రపాటల్ని జోలగా పాడతాయి. నీడల్లో దాక్కునే రహస్యాల్ని చెట్ల ఆకులు నీవగునగుసలుగా పలుకుతాయి.

కాలం గడిచిపోయి, మార్గా ప్రమయమైతేనేం? సద్దు మణిగే సంజ వెలుగులో తోపక పడకపోతేనేం?

పుష్పించే గోరింట కంచె వెళ్ళక నటించుకోందే, అదే నా ఇట్లు. నీకు తోప చూపిస్తాను. నీకు ఓ పక్క వేసి, దీపం వెలిగిస్తాను.

ఉదయాన ఆవుల పాలు పోతే చప్పుడికి పిట్టలు నిద్ర లేచినప్పుడు, నేను నిన్ను నిద్ర లేపుతాను.

10

కనపదని మార్గాల సంవరించే ముడుపాలు, ఏ శక్తి వాటి నిలయాల నించి లాక్కుపోవోంటి!

నీ ఎగిరే రెక్కలలో ఆ పిలువేమిటి? విరుల ఆత్మలలో పుడే గానాన్ని అవి ఎట్లా వినగలుగుతాయి? నిశ్శబ్దంగా నిశ్చలతనె గదులలోకి అవి ఎట్లా దారిని తెలుసుకుంటాయి?

సముద్రం నించి తోటలోకి వచ్చిన నీటి చెట్టు తొడిగిన నునులేత ఆకు మొగ్గలు, దక్షిణ దిశలో ఆకుల కదలికలూ, గలగలలూ మాత్రమే. నీ పోమరి కూనిరాగాలు అంతే, వీటితో ముగిసింది ఆ కాలం.

కాని కదలి పొంచన వున్న తోటలో నాదే వేసవిలో ప్రేమ పుష్పించాలి.

నాలో హర్షం వుద్యవించి చప్పట్లు పిలిచి, పొంగిపచ్చే పాటలతో నృత్యంచేసి మధురమైన ప్రియంతో వుదయాన్ని కళ్ళు తెరిచేట్టు చెయ్యనీ.

ఎంతో కాలం కిందట ఓపసంతమా, పేటలు నందన వన దక్షిణ ద్వారం తెరిచి అవసీతల ప్రేమ యవ్వనంలోకి దిగినప్పుడు, స్త్రీ పురుషులు ఉన్నాడంటే నవ్వుతో, నృత్యం చేస్తో, ఒకరిపై ఒకరు పూరణం చేసుకుంటో ఇళ్ళనించి బైటికి పరిగెత్తుకు వచ్చారు.

ఆ చైత్రం మొదట్లో, నువ్వు నీ హృదయంలో వెదచల్లిన ప్రసూనాల్ని ఏడాది తర్వాత ఏడాది పువ్వుల్ని ప్రసాదిస్తున్నావు అందుకే అంతటా అల్లుకున్న

వాటి పరిమళంతో ఇప్పుడు కలరై పోయిన దినాల పట్టా
ర్చుల్ని అవి మాపై చల్లుతాయి. మాయమైన లోకాం
దిగపడి పోయిన వికహ భారాల్ని, మనుష్య భాష పిరి
మాసిపోయిన ప్రేమ కథలతో నీ మృదు మారుతాలు పిరి
పున్నాయి.

ప్రథమ ప్రణయంతో పూగిపోవే
నా జీవితంలోకి నువ్వు అద్భుతంగా ప్రవేశించావు, నీ నాడు.
మొదటి ఆకు పచ్చని నిమ్మ మొగ్గలలో దాక్కున్న మోటి
మైన సంతోషం ప్రతి సంవత్సరం ఆనాటినుంచి నమ్మ
చేరవొస్తోంది. నేను విశదం చెయ్యలేనిదంతా నీ ఎర్రగులా
భూలు, వాటి మండే మానంలో భరిస్తున్నాయి. ఆ విశా
దినాల కవితా భావాల జ్ఞాపకాలు తిరిగి తిరిగి అన్మించే నీ
కొత్త లేచిగుళ్ళ కంపనలో ధ్వనిస్తాయి.

13. ఉద్వాన పనంలో నిన్న రాత్రి
పొంగి పొరలే నా యవ్వన మధువును నీకు అర్పించాను
ఆ మధుపాత్రని, నువ్వు నీ పెనపులదగ్గరికి తీసుకొని నీ
కళ్ళని మూసుకుని చిరునవ్వునవ్వావు. నేను నీ ముసుకును
తొలగించి, నీ పుంగరాల జుట్టు ముడివిప్పి, మానంలో
మధురమైన నీ ముఖాన్ని నా రొమ్ము మీదికి తాక్కున్నాను.
నిద్రలో మునిగిన ప్రపంచాన్ని చంద్రుడు తన కలలో
ముంచేత్తిన గత నిశీధంలో.

ఇవాళ శిశిర శీతల ఉషా నిశ్శబ్దంలో
స్నాతయై, తెల్లని చీర కట్టుకుని, చేతుల్లో పూల పళ్ళెతో

పుష్ప సజ్వలయానికి వెడుతున్నావు: ఉషా నీరవంలో
ఉవారేసి దాటమీద, చెట్టునీడలో నేను వొదిగి
పడిన్నాను.

ఇవాళ నేను ఆతురతపడుతో వుంటే
నీ నన్ను కమించు.

ఎండాకాలపు మొదటిశాన యివాళ
జీవక్మన అడివి రెపరెప లాడుతోంది. పుష్పించిన కదంబ
పువ్వులు మధు పాత్రలని పరిమళంతో నింపి తోవన పోయే
పూల్ని ఆక పెడుతున్నాయి. చూడు, ఆకాశం అన్ని
కాలం నింపి మెరుపులు, శీతల విక్షణాల్ని విసురు
వ్నాయి. నీ జుట్టులో పవనం అల్లరి చేస్తోంది.

ఇవాళ నేను నన్ను నీకు సమర్పించు
గానికి వస్తే, ప్రేయా, కమించు. సాధారణ ప్రపంచం,
నా మనకలో మరుగుపడ్డది. పల్లెలో ఎవరూ పని చెయ్యడం
లేదు. బయళ్ళు నిర్జనంగా వున్నాయి. పర్వగమనం, నీ నల్లని
స్రీలో గానంగా రూపొందుతోంది. నీలి పమిటను మును
గుడున్న నీ శిరోజాలకోసం ఆషాడం, మల్లెపూలతో నీ
స్వర్గవద్ద వేచివుంది.

15. పల్లెలో యిరుగు పొరుగు వాళ్ళు
అవి నల్లగా వుంటుందంటారు. కాని ఆమె నా హృదయా
కి కలప పువ్వు, అవును కలవే. తెల్లగా శీతపోయినా కలవ
ఫేజ్ నాకు. ఆమెని నేను పొలాల మధ్య చూసినప్పుడు
పల్లె ముసుకు చేసుకొచ్చింది వెలుగు. ఆమె తలపై పమిట

మునుకులేదు. ఆమె అల్లుకున్న జడ మెడ మీద వొడ్డున
వేళ్ళాడుతోంది. పల్లెలో అనుకునేట్లు ఆమె నల్ల గానీపు
వచ్చు. కాని నేను ఆమె నల్లని కళ్ళని చూసి పో
షించాను.

గాలిలో స్పందనం తుపాకు
సూచిస్తోంది. చెదిరిన మచ్చల ఆపు అరుపు విని ఆ
యింటోకి పరిగెత్తింది. ఆమె విశాల నేత్రాల్ని ఓ ఓ
ముమ్మలకేసి ఎత్తి; వొస్తున్న వాన చలనాన్ని తెలుసుకుం
పరిపొలం పంచన నేను నుంచున్నాను. ఆమె నన్ను చూ
పుంటే, ఆ సంగతి ఆమెకే తెలియాలి.

ఎండాకాలపు వాన జల్లు సందేహ
వలె ఆమె నల్లనిది. పుష్పించే అరణ్య భూముల చాటు
మల్లె శ్యామలమయింది. వైశాఖ మాసపు కలవరపు రాత్రిలో
అర్థంలేని ప్రేమకై న కోర్కెమల్లె నల్లగా వుంటుంది

16. ఇక్కడ ఈ శిథిలమైన కోనేటి
రేపు మెట్ల దగ్గర ఆమె నివసించేది. ఎన్నో సాయంత్రాల
వెదురు ఆకుల మధ్య మత్తుగా పూగుతున్న చంద్రుడి పో
చూస్తో వుండేది. ఎన్నో వానరోజులు, వానలో తడిసిన నే
పరిమళం లేత పరి మొక్కల మీదిగా ఆమెను చేర వచ్చేది.

ఆ భర్తూర వోపుల మధ్య ఆమె
ముద్దుపేరు అందరికీ తెలుసు.

చలికాలపు పొంతలు కుటుంబం
కన్యలు కూచుని మాట్లాడుకునే ముంగిళ్ళలో కూడా ఆమె
పేరు తెలుసు.

ఆ కాలను తన నీటిలో ఈత కొట్టిన
నిద్రాని తన లోతుల్లో జ్ఞాపకం వుంచుకుంది. తడిసిన
మెచ్చాచాలు ప్రతిరోజూ పల్లెకి పోయే తోవపైన గుర్తుల్ని
నిశ్చయి.

నిశ్చకి తమ బిందెల్ని పట్టుకుని
కొట్టిన పనితలు తమ సాధారణ పరియాచకాలకి ఆమె
కదనవృద్ధం చూశారు అనాడు ఎడని స్నానానికి తీసుకు
పోయే ముసలి కాపువాడు ప్రతిరోజూ యింటిముందు ఆమెని
నిశ్చించడానికి ఆగేవాడు.

ఈ పూరు ముందు నించి ఎన్నో
నాలు పెడుతో వుంటాయి. ఆ మర్రిచెట్టు నీడన ఎందరో
మాత్రకులు సేద తీర్చుకుంటారు. ఎంతో మందిని సంతక
పేరు పెడుతో బల్ల కట్టు అవతలి రేపుకి తరచు పెడుతో
వుంటుంది. పడిపోయిన మెట్లకోనేరు పక్కనించి పోయే
వైదొబుదగ్గరే నివసించేది ఆమె. ఆ స్తలాన్ని యిప్పు
వెదా గమనించరు. ఆమెనే నేను ప్రేమించేది.

17. మేఘాలపై మెరుపులు తమ అగ్ని
జ్వల్ని పిసిరి, నవ్వుతో పరిగెత్తాయి. కవిమాత్రం ఓ
పూల పౌలతో, మేఘాలతో ఏకమై నుంచున్నాడు; తన
కృషియాన్ని పుష్పంమల్లె మానంలో భద్రపరచి, చంద్ర
పక్ష మల్లె రస కలలలోంచి అన్ని కనిపెడుతో ఎండాకాలపు

సమీరంపలే ఏమీ పని లేకుండా తిరుగుతున్నాడు. ఓ
 ఛాల్లూ సాయంత్రం సంధ్య లోతుల్లోంచి చంద్రుడు బద్ద
 దంపలే పైకి లేచాడు. మొక్కకి నీళ్ళు పొయ్యడంలో
 నిమగ్నయి వుండి ఒక కన్య. తన లేడిపిల్లకి మేక పెడు
 తోంది ఒకామె ఒకామెనమలి చేత నాట్యం చేయిస్తోంది. ఆ
 సమయంలో కవిలోంచి గానం తెలుదేరింది. "ఈ లోకపు
 గూఢరహస్యాలు వినండి శశి ప్రేమతై కలవ పాలిపోయిందని
 నాకు తెలుసు. పద్మం ఉద్యత్ భానుడి ముందు తన
 ముసుకుని పక్కకి తీసుకుంటుందని నాకు తెలుసు.
 మీరు ఆలోచించారా కారణం చాలా సులభం. మొదటి మర్రి
 చెవులో మధుర ఝంకార నాదానికి అర్థం విద్వాంసుడికి
 తెలీదు. కాని కవికి తెలుసు."

తెంజాయ మంటలో నూర్చుకు
 అస్తమించాడు. తారాపతి చెట్టు వెనక ఆలిస్థంగా కదులు
 తున్నాడు. దక్షిణ మారుతం పద్మంతో రహస్యంగా పలి
 కాడు' కవి కనపడేటంత వెర్రి వాడుకాడని, కన్యలూ,
 యువకులూ చప్పట్లు చరిచి పలికారు. "ప్రపంచ రహస్యం
 తెలుపద్దది" అని వాళ్ళు ఒకరి కళ్ళలోకి ఒకరు చూసుకుని
 పాడారు. "మనలోని రహస్యాన్ని కూడా నాలుగుదిక్కులా
 విసిరేద్దాము." అని.

18. నువ్వు నాకు నీ హృదయాన్ని
 ఇచ్చే వంటే నీ కాలం గొడవలతో నిండిపోతుంది. నాలుగు
 దార్లూ కలిసే చోట వుంది నా ఇల్లు. నా తలుపులు ఎప్పుడూ

ఓంటాయి. నా మనసు పరాయతమై వుంటుంది,
 పని నేను పాడుకుంటో వుంటాను.

నువ్వు నీ హృదయాన్ని నాకు
 కప్పకపోతే, దానికి నేను జవాబుదారీ కాను.
 నీ నేను నీకు మూట యిస్తే, గానం మానంలో అంత
 పప్పుడు ఏదో భ్యాసలో వుంటే, నువ్వు నన్ను
 పాలి ఎందుకంటే వై శాఖంలో ఏర్పడిన నిబంధన
 గ్రంథో వాదిలేకయ్యడం వుత్తమం.

నీ హృదయాన్ని నాకిచ్చావా,
 పనినీ, తిరిగి తిరిగి జ్ఞాపకం చేసుకుంటో వుండకు.
 నీ కళ్ళు పాడుతున్నప్పుడు, నీ కంఠస్వరంలోంచి
 అలలుగా చిందేప్పుడు నీ ప్రశ్నలకి నా ప్రత్యుత్తరాలు
 పూర్వగతంగా వుంటాయి. సూటిగా సత్యానికి అంటే
 పసి వుండవు. వాటిని ఎప్పటికీ నమ్మాలి. తరవాత
 పని లేకుండా మరచిపోవాలి.

యాభై ఏళ్ళు రాగానే మాన
 అల్లస్లోల ప్రపంచాన్ని వొదిలి, అరణ్య ఏకాంతానికి
 పోని రాసి వుంది గ్రంథాల్లో. కానన ఆశ్రమం యవ్వ
 నేని ఉద్ధాటిస్తున్నాడు కవి. ఎందుకంటే అదే పువ్వుల
 స్థానం. పక్షిలూ మధుపాలూ విహరించేది అక్కడే.
 నోడు ప్రియుల గుసగుసల ప్రకంపనకోసం నిభృత
 మూలుకామకుని వుంటాయి అక్కడే మూలతీ పుష్పా
 పోకొక ముద్దు అన్నట్లు వెన్నెల, గాఢమైన సందే

శాన్ని అనుగ్రహిస్తుంది; కాని ఆ సందేశం అర్థం చేసుకోకరిగిన వారు యవ్వనులే.

పాపం యువకులకి అనుభవం లేదు. చెప్పిన మాట వినరు. కనక సంసార శృంగారాల్లో ముసలి వారే చూసుకోవాలి. కుర్రవాళ్ళు గహనవాల్లో ఏకాంతంలోకి వెళ్ళి ప్రణయ కర్కశ శిక్షలలో నిమగ్నం కావాలి.

20.

నీకు విలప ఎక్కడ? నా పాటని అడిగాను. ఎందుకాలపు దక్షిణ సముద్రం నశ్యంతో పండితులు మురికి చేస్తారే అక్కడేనా?

నూనె పాత్రకి ఆధారమా, పాత్రాని నూనెకి ఆధారమా అని అంతు లేకండా తర్కిస్తో ఉంటే అక్కడ? వేగంగా పరిగెత్తే జీవితపు సరదాల పైకి అపొమున పురాతన రాత గ్రంథాలు మండి పడే చోట పులిదానువు? అని అడిగాను. “కాదు, కాదు. వాస్తవికతను.” అని నా పాట.

బతే నీకు ఎక్కడ విలపిస్తావు? భాగ్యవంతుడు తన పాలరాతి మందిరంలో అహంభాసతో లావెక్కి; తుళ్ళిపడతాడే అక్కడ విలువైన చర్మాలతో అల్ల వేసి వాటిపేర్లు బంగారు అక్షరాలతో చిత్రించిన పుస్తకాల్లో బానిసలు దుమ్ము దులుపుతో, ఏ అనామక దేవతతో తమై ఎవరూ ఎన్నడూ చదవని పుస్తకాలు అలహుద్దీ అలంకరిస్తాయే.

“నీకు వుండడం, యిష్టమా నీకు?”

“అక్కడ వుండను” అంది నా పాట.

అలా తల

చువ్వన స్వప్న లోకాలలో

ఉన్న బల్ల మీద దిక్కులేకండా పడివున్న వచనం,

అందులో దాక్కుని కవిత్వ

కొట్టిన చీదర

కొద్ది చుట్టూ దోబూచులాడతావా అని అడిగాను నా పాట.

బెరుకు బెరుకుగా తడబడుతో నా పాటగా వుండి పోయింది.

ఇంటి పనులు చేసుకుంటో, కొంచెం పొరతగానే పడక గదిలోకి పరిగెత్తి, తన బట్టుతో

చీ, పిల్ల నలిపేసిన కథల పుస్తకాన్ని దిశ్య కింద పడేక లాగే కొత్త పెళ్ళికూతురు దగ్గర వుండడం ఇష్టం నీకు?

నా పాట ఓ నిట్టూర్పు విడిచి గుమ్మంగాని కోర్కెతో పూగినలాడుతోంది.

పక్షుల ఏ చిన్న రుతాన్ని గౌరవించక పోవలె.

అక్కడ ఏటి ముద్దు పుట్టింది. పూర్తి అర్థం కనపడుతుందో.

లోకంలోని అన్ని పాపాలూ కంటికి రెండు హృదయాలపై తమ గాంధీగా వర్షిస్తాయో,

అక్కడ నీ నివాసం ఏర్పడినట్లు కనుగొంటావా? అవునవును అంటే నిలవలేక అరిచింది నా పాపం.

జీవిత ప్రారంభోత్సవం నా ముందే నువ్వు ఆనందమయ స్వప్నం అంపాకం నీ సుంచుని దాని ద్రవ ఉద్భవంలో నీ రక్తాన్ని నింపుకుంటాను, ప్రియా!

ఒక వేళ నువ్వు నాకు వీధుల్లో విహరించి వచ్చేవేమో! అక్కడ మల్లెలూ, పరాలు, కరవీరాలు, గంతులేనే పుష్ప సముద్రం చేతుల్లోకి గుంపుల గుత్తులుగా నీ హృదయంలో గంతులేస్తున్నాయేమో!

రాగాల రోదలో మాటలు పోయిన పాట, అదృశ్య పుష్ప పరిమళ హర్షం నీ నవ్వు.

నీ హృదయంలో దాగి పోయిన జ్యోత్స్నావతి నించి నీ అధర గవాక్షంగుండా, వెన్నెల మల్లె వుంటుంది నీ నవ్వు.

నేను హేతువేమిటని అడగక కారణం మరచి పోతాను, పొంగి పొరలి విడుచుకు పోతాను. జీవిత సంరంభమే నీ నవ్వు అని మాత్రం తెలుసు నాకు.

ఆనంద మయమైన నీ భవిష్యత్తు నీ నేను గొల్ల పిల్లవాడిగా బృందావనంలో పుడితే నా మంచంలో సంస్కృతి నశించడానికి సంతోషంగా వీక్షిస్తాను.

గొల్లపిల్లవాడు మర్రిచెట్టు కింద పడుని పశువుల్ని మేపుతో రాధామనోహర పువ్వుల్ని చీరకుండా మాలల్లుతాడు. యమునానది నల్లని లోతు గ్లో మనగడం, కొట్టు కోవడం అతనికి సరదా.

ఉదయం కాగానే, మేలుకోమని తన పిల్లల్ని పిలుస్తాడు. ఆ వీధి ఇళ్ళన్నీ కవ్వాల శబ్దంతో నాటలు రీస్తాయి. పశువుల నించి ధూళి లేస్తుంది. పాటలు కర్రవానికి దొడ్లలోకి వస్తారు కనకం.

తమాల నృజాలకింద నీడలు చిక్క పుంటాయి. నది వొడ్డున చీకట్లు అలుముకుంటాయి. గొంగే నీటిని దాటుతో గొల్ల పడుచులు భయంతో వొణుకు పాకు. పురి పప్పుకుని అరిచే నెమళ్ళు అడివిలో నాట్యం చేస్తాయి. ఆ గొల్లపిల్లవాడు ఎండాకాలపు మబ్బుల వొంక బాస్తో కూచుని వుంటాడు.

కొత్తగా విచ్చిన పువ్వుమల్లే చైత్ర చాపపు చాత్రి మధురంగా వుంటుంది. జుట్టులో నెమలి మున్నీ గుచ్చుకుని అడివిలో మాయమౌతాడు. చెట్టు కిక్కిరిస్తూ మీది పువ్వుల్ని ఉయ్యాల తాళ్ళకి అల్లుతాడు. ఆ మారుతం, గానంతో పులకరిస్తుంది నీలపు నది. నీడల గుంపుకూడతారు; సంతోషంగా గొల్ల పిల్లవాళ్ళు.

ఎక్కడ పాలని కన్నలు విడిచి
తారో అక్కడ, ఆ తమాల పృథ్వి ఛాయా మయ బృందావన
గ్రామంలో నేనే పుట్టడానికి వీలుంటే—

సోవరులారా, ఈ నవ వంగ, నవ
యుగానికి నాయకుణ్ణి ఎన్నటికీ కాను. చీకట్లో వెలిగే చరి
త్రోసం సాంస్కృతిక దీపాన్ని వెలిగించడానికి ఆశ ఉన్నాను.

23. ఆ ఇనిక వొడ్డు అంటే నాకు
మక్కుత. అక్కడ ఏ సంచారమూ లేని నీటి గుంటలో
బాతులు గోల చేస్తాయి. తాదేళ్ళు ఎండలో వెచ్చగా ఉం
కుంటాయి. నిడుపు గడ్డి నీడలో పల్లెవాళ్ళ దోనలు పొయ్యి
త్రాన ఆశ్రయం తీసుకుంటాయి.

వెదురు బొదల బాహువుల్లో నీకల
చేరుకుంటామే, అక్కడ ఆ అడివి తీరమంటే నీకు ప్రేమ.

ఎక్కర్లు తిరిగే బాటలోంచి వింటె
పట్టుకుని పనితలు వొస్తారు అక్కడికి.

రెండు తీరాలకి అదేపాటపాటలో,
అదే నది మన మధ్య ప్రవహించింది.

నక్షత్రాల కింద ఇనికలో వొక్కన్న
పడుకుని ఆ పాట విన్నాను గట్టు కొనన ఏటవాడో
రూచుని తెల్లారకట్ట వెలుగులో విన్నావు: నువ్వు ఆ పాటే,
ఆ పాట నించి నేను విన్నమాటలు నీకు తెలివు.

ఆ పాట నీకు వినిపించిన రహస్యం
నాకు ఎన్నటికీ మర్మంగానే వుండి పోయింది.

నీ కిటికీ సగం తెరిచి, ముసుకు
నవ్వు వైతెత్తి తన సరుకులతో వచ్చే గాజుల బత్తుని
చూస్తో నువ్వు నుంచుని వున్నావు. దుమ్ము బాట
చీకడే బరువుగా కిరుమనే బండిని, దూరంగా వున్న
నో ఆకాశపు అంచున నెమ్మదిగా కదిలే తెరచాప
వైచి. నువ్వు సోమరిగా చూస్తో వున్నావు.

పొందిక లేని మనో చిత్రాలతో
జీవ అర్థంలేని పాటలు పాడుతో రాట్నం తిప్పే
మమ్మ కాగాల మల్లె కనపడుతుంది నీకు ప్రపంచం.
నవ్వులతో, ఈ గాలి ఆదని సోమరి మధ్యాహ్నం ఆ
నవ్వులు బైలుదేరి వొస్తున్నాడేమో మరి.

స్పష్టమైన తన అరుపుతో, నీతలుపు
మీద నించే వెడతాడు. నీ కిటికీని ఒక్కపూపులో
నవ్వునీ ముసుగుని లాగి ఆవతల పోరేస్తావు. నీ
నాడునలోంచి బైటికి వచ్చి నీ భవిష్యత్తుని కలుసు
కుంటావు.

నీ చేతుల్ని గట్టిగా పట్టుకున్నాను.
కాబోయింది నీ కళ్ళ నలుపు రోతుల్లోకి ముసుగుతోంది.
పాట వెనక, మానం వెనక నన్ను ఎన్నటికీ తప్పించుకునే
క్లిష్ట వెతుకుతూ.

కాని నాకు తెలుసు, చిక్కకదోబూచు
నీ నీ విలాసాలతో నా ప్రేమ తృప్తి పడాలని.

ఎందుకంటే నాలుగుబాటలూకలిసే
నీ మనం కలుసుకున్నాము, ఒక క్షణం.

తెక్కలేని ఈ లోకాలనుకా, మా
మార్గాల వ్యాహిత్యంబి నిన్ను బాగ్రత్తగా తీసుకుపోయి
శక్తి నాకు వుందా? మృత్యు గహ్వరాలు మింగి పో
చీకటి మార్గాన నిన్ను నిలుపుకోగల త్రాణ నాలో వుందా!

26

ఎందు చేతనన్నా నువ్వు నన్ను
తలుచుకుంటే, పర్వ సాయంత్రం తన నీడల్ని నడిమి
వొదిలినప్పుడు తన మనక వెలుగును పడమటి దిశకు మ్రోగా
లాక్కునేప్పుడు నేను నీకు పాదతాను. పగటి కేష రాని
పనికిగాని, అటుకిగాని పనికిరానంత యిరుకుగా వుంటుంది
అప్పుడు.

నీ దక్షిణ ప్రాంగణంలో నువ్వు
కూచుని వుంటావు. వెలుతురు లేని గదిలోంచి పాదతాను
నేను. దట్టమయ్యే చీకట్లో తడి ఆకుల వాసన కిటికీలోంచి
తోపలికి వస్తుంది. కొబ్బరి తోపులో తుఫాను పవనాలు
గండ్రగోళం చేస్తాయి

వెలిగించిన దీపం గదిలో
తెచ్చినప్పుడు నేను వెళ్ళిపోతాను. అప్పుడు బహుశా రాత్రి
లోకి వెంటావు. నేను పాదనప్పుడు నా పాదం వెంటావేదా!

27.

నాకున్నదంతటినీ పక్కం నింపి
నింపి నీ కిచ్చాను. రేపు నీ పొదాల దగ్గరికి పిలిచి
రావాలా అని యోచిస్తున్నాను వున్న భరితమైన వేసవి
చివరలో, తన పువ్వుల్ని రాల్చేసి నగ్నంగా తన కాళ్ళు
వైకెత్తి ఆరాళం వంక చూసే వృక్షం మల్లె వున్నాను.

ఇదిపరకునేను నీ కిచ్చిన కాన్కరలో,
కృష్ణులతో కాశ్యతత్వాన్ని పొంది నశించని పువ్వు
వొడి కూడా లేదా? వనంత చివర శలవ తీసుకుంటో
క్రహస్తాలతో నీ ముందు నిలుచున్నప్పుడు దాన్ని జ్ఞాపక
మొదలుకుని నీ కళ్ళతో నన్ను మెచ్చు కుంటావా?

28.

ఆమె స్వర్గ గానాన్ని వినిపిస్తో
ఆమె వేళ్ళతో నా అట్టుని ముద్దుగా నిమురుతో నా తల
దగ్గర కూచుందని కల రన్నాను.

నాకన్నీళ్ళని అపుకోడానికి తంటాలు
పడుతో ఆమె ముఖం వంక చూశాను. పైకిరాని మాటల
వల్ల నా నిద్రని బుద్బుదం వలె బద్దలు చేసింది.

నేను లేచి కూచున్నాను. మండి
పోతున్న ఓ సీరప ప్రపంచం వంటి ఆరసపు కీర వాహినీ
కాంతి వంక చూశాను. ఈ కదాన ఆమె కూడా నా కలతో,
శ్రుతి పలికే కలని కంటుండేమోనని ఆశతో ఆలోచించాను.

29

కంచె మీదిగా కళ్ళు తలుసుకున్న
ప్పుడు, ఆమెకి నేనేదో చెప్పాలనుకున్నాను. కాని ఆమె
వెళ్ళిపోయింది. కాల తరంగాల మీద పడన మల్లె పూగు
లోంది, నేను ఆమెకి చెప్పాలనుకున్న ఆ మాట.

అది అంతంలేని అన్వేషణలో శరత్
మీదలపై లేచి పోతున్నట్టుగా వుంది; సూర్యాస్తమయంలో
తన చివరి నిమిషాన్ని వెతుక్కుంటో.

నిరాశ మనకతో కన అన్న
కనుక్కుదానికి, నా హృదయంలో మిలుగురుల పల్లె
మిలుకు మిలుకు మంటోంది, అమెకి నేను చెప్పాలనుకున్న
మాట.

30.

పసంత పుష్పాలు, నీరస ప్రణయ
ఉధృత వ్యవమల్లే విరుచుకు పడుతున్నాయి. వాటి శ్వాసలో
నాలో పాత కాలపు పాటల క్షాపకాలు రేగుతున్నాయి.
అకస్మాత్తుగా, నా హృదయం నవ కోమల వల్లవాన్ని
తొడిగింది. నా ప్రేమాంగన రాలేదు. కాని ఆమె హృదయం
నా దేహమంతటా నిలిచి వుంది. పరిమళించే పొలాం మీదగా
ఆమె కంఠం వినపస్తోంది. కాశ విషాద అగాధాలలో ఆమె
చూపు కనపడుతుంది. కాని ఆమె నేత్రాలేవి? ఆమె ముక్కులు
గాలిలో తేలి పోతున్నాయి. కాని ఆమె పెదవులేవి?

31.

నా పువ్వులు, పొలమల్లె, తేనెమల్లె
మదీరామల్లె వుండేవి. ఓ బంగారు తాడుతో వాటిని
గుచ్చుంగా తట్టాను. ఎంత జాగ్రత్తగా కనిపెట్టి చూసినా,
పొలిపోయినాయి. ఆ తాడు మాత్రమే మిగిలి పోయింది.

నా పాటలు పాలా, తేనె, మధువు
పల్లె వుండేవి. స్పందించే నా హృదయపు లయలో నిలిచి
పోయాయి అవి. కాని అవి రెక్కలు చాచి ఎగిరి పోయాయి.
సోమరి గడియల మధ్య బిడ్డలవి. నా హృదయం నిశ్శబ్దంలో
ధ్వనిస్తోంది.

నేను ప్రేమించిన సుందరి, పాల
నీరేనమల్లె, మధువు మల్లె వుండేది. ఆమె పెదవులు
పొలిచేసు మెరుపు. ఆమె కళ్ళు మధుపాల పల్లె నలుపు.
వీటి ఉలిక్కి పడవేస్తుండేమోనని నా హృదయాన్ని
గజ్జె చేసుకున్నాను. కాని నా పువ్వుల మల్లె నా పాటల
పల్లె కప్పించుకు పోయింది. నా ప్రేమ వొంటరిగా నిలిచి
పోయింది.

పసంత దినం తలుపు తట్టినప్పుడు
కాపారు, పనిలో నిమగ్నులై వున్నాను. నువ్వు బదులు
బాలేదు. కాని యిప్పుడు నేను వొంటరినైపోయి,
నీరసం వ్యధలోపడేప్పుడు, పసంత దినం తిరిగి
వస్తుంది. అతిన్ని హిమ్మనిచెప్పడం ఎట్లాగో తెలివం లేదు.

అతను మనపై అనందాభిషేకం
చేయాలని వచ్చినప్పుడు మన తలుపు మూసి వుంది. కాని
యిప్పుడు వ్యసన పరిధానంలో వచ్చాడు. తలుపు తీసే
భారం.

వీడి లెక్క చెయ్యని గులాబి
కాబో, కొత్తగా చిగిరిన అశోక కిసలయల ఎర్రని
పూలతో ఆకాశాన్ని మంటలు పెడుతో, నవ్వుల బళ్ళ
మీద నా జీవితంలోకి ఓ నాడు ప్రవేశించిన వసంతం.

ఇప్పుడు, ఈనాడు, నా వొంటరి
కుంభాకి దొంగ చాటుగా నిర్మానుష్యమైన దారులగుండా.

నిశ్శబ్దంతో జరుపెక్కిన నీడల
సంధా ప్రవేశించి.

వర్తం అలిసి మూర్ఛిస్తే వెల వెలతోయే ఆకాశంలో హరిత వృద్ధి మీద నా ప్రాంగణంలో కూచుని పొలాల మీదిగా చూస్తోంది.

34. కిందికి వేళ్ళాడే పర్వ మేఘంబుల్లై మనం విడిపోయే నిమిషం తటస్థించినప్పుడు, నా చేతులు వొణుకుతో నీ మణికట్టుకి ఎర్రని తోరాన్ని కట్టడానికి మాత్రమే నాకు వ్యవధి వుండి పోయింది. ఇవాళ మిమ్మ పువ్వుల కాలంలో నేను పచ్చికమీద కూచున్నప్పుడు నీచేతికి నేను కట్టిన తోరాన్ని యింకా నీతో వుంచుకున్నావా అన్న పొక్క ప్రశ్న నా మనసులో.

పుష్పించే జనప పొలం పక్కనించి నీళ్ళ సన్నని దారి మీదికి వెళ్లావు. నిన్న రాత్రి నేను నీ బట్టులో పెట్టిన పూలదండ వాడులుగా అక్కడే వేళ్ళాడే వుండడం చూశాను. నా చివరి కాస్కగా ఇమ్మకానికి పొద్దున్నే కొత్త పూలు ఏరి తెచ్చిందాకా, నువ్వు ఎందుకు ఆగలేదు? నీకు తెలికదానే మళ్ళీ తొవలో పడిపోలేదు కదా, అని ఆలోచిస్తాను, నీ బట్టునించి వాడులుగా వేళ్ళాడే పూలదండ.

ఉదయం, సాయంత్రం నీకు ఎన్నో పంటలు పొడాను నువ్వు వెళ్ళి పోయినప్పుడు నా చివరి పంటని నీ కంఠంలో తీసుకు పోయినావు. నీ కొసం మాత్రమే ఎన్నటికి నాలో వున్న పాదని పాటని వివరానికి వున్న నిదానించి వుండి పోలేదు. పొలం లోంచి నడస్తూ,

సృకంకంలో పాడుకుంటూ వెళ్ళిన పాట, నీకు విసుగులేదు కదా. చివరికి అని యోచిస్తాను.

నిన్న రాత్రి మబ్బులు భయపెడుతున్నాయి; గాఢంగా వీచే గాలికి పశమై, ఉసిరి కొమ్మలు పడుతున్నాయి. వానతో, భవించే ఆ ఒంటరి రాత్రిలో నీకున్న చేర వస్తే, అవి నా ప్రేయాంగన రూపంలో వచ్చిన ఆశ పడ్డాను.

పొలాలగుండా గాలులు ఇంకా బిగుతున్నాయి. కన్నీటితో తడిసిన ఉషాకపోలాలు వెల పోతున్నాయి నా కలలు వ్యర్థమైనాయి. ఎందుకీ నిజం కలిసే మయింది. కలలు కూడా తమ స్వంత స్థానం నేనడుస్తాయి.

నిన్న రాత్రి చీకటి, తుఫానుతో కలిసినప్పుడు; రాత్రి వేసుకున్న ముసుకువలె గాలిలో వీలికలైనప్పుడు, వానతో శబ్దించే, నక్షత్రాలు రాత్రిలో, నాప్రేయాంగన రూపంలో అసత్యం నాపద్మకు ప్రసక్తానికి వ్యర్థ కలుగుతుందా?

నా బంధాలూ, నా హృదయంలో ముగిసినానం చేశాడు. దినమంతా మీతో ఆడుకున్నాను. నువ్వు నేను భూషణంగా కూడా ధరించాను. మనం పాటమీట్రులమైనాము. మిమ్మల్ని చూసి భయపడ్డ సమయం కూడా వుండేవి. కాని నా భయంవల్ల మిమ్మల్ని

మరింత ప్రేమించాను. దీర్ఘమైన నా చికదీ రాత్రిలో
మీరు నా సహచరులై వుండేవారు. నేను మీ నిందితుని
తీసుకునే ముందు మీకు సమస్కరిస్తున్నాను.

37.

నా నావా, నీ చుక్కాని ఎన్నో
సార్లు విరిగింది. నీ తెరచాపలు చీలికలుగా విరిగి పడి
పోయాయి. చాలా సార్లు నువ్వు లంగర్ని రోడ్డుకుంటో నువ్వు
ద్రవం వేపు తెక్కచెయ్యడండా కొట్టుకుపోయినావు కాని
విప్పడు నీ అడుగు థాగం, పగిలి నీళ్ళతో బయటెక్కింది.
ఇంతకీ నీ ప్రయాణాలు చాలించే సమయమయింది. నువ్వు
కొట్టుకునే నీళ్ళు నీకు జోలపాట పాడుతో వుంటే, చాలాగా
ద్రవపో.

కాని నాకు తెలుసు, మీ చెక్కిన
ప్రయోజనం లేదని. మునుకు వేసుకున్న అంధకార మే
నపు ముఖం నిన్ను మరగించి పిలుస్తోంది. దీక్షాపాతి,
అలల వున్నాడం నిన్నాపరించింది. ముందుకు పొంగి పోవు
ముద్రగానం పైకి లేస్తోంది. ఆ నాట్యపు తాళంతో నువ్వు
వివి పోతున్నావు. సరే, నీ గొలుసు తెంచుకుని, నా నావా,
వైచుగా నిర్భయంగా, వేగంగా పోయి పగిలిపో.

38.

నేను యవ్వనంలో వున్నప్పుడు,
వేగంగా, వేగంగా, ప్రవాహంలో కొట్టుకు పోయావా.
అంత మారుతం తనకున్నదంతా వెదచల్లుకునేది చెట్టు
స్వార్థంతో వెలిగిపోయేది. పక్షులు పాటలతో నిద్రపోయే
వు.

పొంగే నాలోని ఉద్వేగంతో పడి,
అంతే వేగంతో, పయనించాను. నిదానించి చూడడానికి,
గాన్ని నాలోకి తీసుకోడానికి, అనుభవించడానికి వ్యవధి
లేదే కాదు. నన్ను వొడ్డున పదిలేసి, యవ్వన ప్రవాహం
కట్టబట్టి, అన్నిటి తోతైన గానం వినగలుగుతున్నాను.
ఈ సక్షిత హృదయాన్ని ఆకాశం నా ముందు తెరిచింది.

39.

నా కళ్ళ వెనక కూచుని అన్నిటినీ
చూసే వాడొకడున్నాడు. యుగాలుగా ఎన్నిటినో చూచి
వున్నాడు అతను. జ్ఞాపకాల తీరాల అవతలి లోకాన్ని
హస్తంబున్నాడు. ఆ మరచి పోయిన దృశ్యాలు పచ్చిక
పీఠ మెరుస్తాయి. ఆకులమీద కంపిస్తాయి. పేరులేని, నక్ష
త్రాల సంభ్య వెలుగుల సమయాల్లో ఏతైక ప్రయాణవనాన్ని
అనేక కొత్త మేలిముసుకుల కింద చూశాడు. కనక అసం
ర్యాక కలయికలతో, ఎడచాటులతో అతని ఆకాశం దాదా
హితమయింది. ఈ పసంత మృదువనం వేదనావృత
మయింది. అది నెరగని యుగాల రహస్య భాషా ధ్వనులతో
తరుక్కిన వేదన అది.

40.

చూయమైన నా యవ్వన కాలం
నింది నాకో సందేశం వచ్చింది. ఇంకా ఉదయించని వైశాఖ
కలకంజంలో, నీ కోసం కాచుకుని వున్నాను అక్కడ
క్లిష్టితై చిరు నవ్వులు పలిస్తాయి. ఇంకా పాతని పాట
తో ఘడియలు వేదన పడతాయి. వయసు అనే అరిగి

పోయిన మార్గంమీద మృత్యుద్వారంగుండా నా చగ్గిరి
రా. ఎందుకంటే, కలలు మాయమౌతాయి అశలు అవేగి
పోతాయి. సంవత్సరమంతా కూడబెట్టుకున్న ఫలితాలు
పొడైపోయాయి. కాని నేను మాత్రం కాశ్యత నిత్యసత్వాన్ని.
తీరనించి తీరానికి పయనించే నీ జీవిత యాత్రలో, నువ్వు
నన్ను తిరిగి తిరిగి కలుసుకుంటావు.

41.

నది నించి నీళ్ళు తెచ్చుకోడానికి
బైలుదేరారు పడుచులు—చెట్లలోంచి వాళ్ళు నవ్వులు విన
వొస్తున్నాయి. బాటలో వాళ్ళని కలుసుకోవాలని మనసు
పడుతున్నాను. అక్కడ నీడలో మేకలు గడ్డి మేస్తో
వుంటాయి. కింద పడ్డ ఆకుల మీదనించి ఉడతలు, ఎండ
లోంచి నీడలోకి గంతులేస్తాయి.

కాని, రురోజు నేను చెయ్యవలసిన పనిని చేసేశాను. నా అండాలు నింపాను. నేను నా తలుపు
చగ్గిర నుంచుని పోక చెట్ల ఆకుల మీద మెరిసే, అకుపచ్చని
రంగుని చూస్తో, నది నించి నీళ్ళు తేవడానికి వెళ్ళి
ఆడవాళ్ళ నవ్వుని వింటో వుంటాను. మంచులో రదిసిన
ప్రభాత నవ్వుతలో, అలిసిన అస్తమయ కాంతిలో నిండిన
నా బిందె బరువుని ప్రతి రోజూ మొయ్యదం నాకు యిష్టంగా
వుంటుంది.

నా మనసు సోమరిగా వున్న సమ
యాల్లో, దాని గల గలమనే నీళ్ళు నాతో ముద్దు మాటలు
మాట్లాడేవి. నా సంతోషపు ఆలోచనల సడితేని నవ్వుతో

వచ్చేవి. నేను విచారంగా వున్నప్పుడు. అవి కన్నీళ్ళు
స్వల్పంగా నా హృదయంలో మాట్లాడేవి. పావురాల
బాబులు వాన చప్పుడు వినబడకండా చేసేటప్పుడు ఆ
పావు రోజుల్లో నీళ్ళ బిందెని మోశాను.

నేను ఇవాళ చెయ్యవలసిన పనిని
చేశాను. జాడీల్ని నింపాను. పడమట కాంతి తగ్గి పోతోంది.
మృతకేవల నీడలు చేరుకుంటున్నాయి. అవిసి తోటల నించి
పూర్వం వినవొస్తోంది. గ్రామంలోంచి నల్లని నదివేపుపోయే
కొలవెంట వెడుతున్నాయి నా వాంఛాయుత నేత్రాలు.

నువ్వు ఉత్తచిత్ర పటానివి మాత్ర
మా? అ సక్షత్రాలంత వాస్తవం కాదా? ఈ మట్టిమల్లె
కాని నిజం కాదా? ప్రతిదాని నాడీ చలనంతోనూ, స్పంది
స్తాయి అవి. చిత్రించిన ఆకారపు నిశ్చలత్వంలో నువ్వు
కా ఎవంగా వుంటావు.

వెచ్చని పూపిరితో నీ అపయవాల
మీ రాగంతో నువ్వు నా పక్కన నడిచిన రోజులుండేవి.

నీ కంత రవంతో నా ప్రపంచపు
నీళ్ళు రూపొందింది. నీ ముఖంలోంచి బైట ప్రపంచం నా
నీడయన్ని తాకింది. అనంతత్వపు ఛాయల్లో నువ్వు
సాక్షాత్తుగా నిలిచి పోయినావు. నేను వొంటరిగా ముందుకు
వెళితాను. పిల్లవాడి మల్లె నవ్వుతో జీవితం చావు గిలకను
అస్తాపరిగెత్తుతోంది. నిన్ను వెంట రమ్మని పిలుస్తుంది.
నీ అగోచరమైన దాని వెంట వెడుతున్నాను. ఆ

నక్షత్రాల వెనకా, దుమ్ము వెనకా ఎక్కడ ఆగిపోయినా అక్కడే నుంచుని వున్నావు. నువ్వు వుత్త చిత్రానివి మాత్రమే కాదు, వీలేదు.

నీలో జీవిత ప్రవాహం పూర్తిగా ఆగిపోతే, అది నదీ ప్రవాహాన్ని ఆపుతుంది. పర్వ వైష్ణవ యాల ఉషా ఆగమనాన్ని అపేక్షిస్తుంది. ఎక్కడా ఆశనగని అంధకారంలోని, శిరోజాల నలుపు మెరుగు మాయమైతే, తన స్వప్నాలతో సహా వసంతోత్సవ అరణ్య భాయలు మరణిస్తాయి.

నేను నిన్ను మరిచిపోయాననేది నిజమా? దాట పక్కన కంచే మీది వున్నట్లు మరచి ఆలోచన లేకుండా ముందుకు తొందరగా నడుస్తాను. అయినా మన మరపులోకి గుర్తు లేకుండానే వాటి క్లాస్ తగులుతోనే వుంటుంది; మన జ్ఞాపకాన్ని సంగీతంలో నింపుతో, నా బతుకు మొదట్లో సానమేర్పరుచుకోదానికి, నా లోకం నించి కదిలి పోయినావు. అయినా, తన లోకంలో దారి తప్పిన జ్ఞాపకాన్ని మరిచి పోవడమంటావా?

నువ్వు నా పొటల ఎదుట లేవే. వాటితో ఏకమైనావు. ఉషా ప్రథమకిరణంలో వచ్చావు నా దగ్గిరికి. సాయంకాలపు చివరి స్వర్ణ భాయలో నిన్ను పోగొట్టుకున్నాను.

ఆనాటినించి, వీకట్లో నిన్ను కలుసుకుంటోనే వున్నాను. కాదు, నువ్వు చిత్రానివి ఏ మాత్రం కాదు.

నువ్వు చచ్చిపోయి నిరవద్యత్వం నిస్సహాని నా జీవితంలో వాదిలి వెళ్ళావు. నీ ప్రేమ సూర్యాస్తమయ వర్షాలతో, నా ఆలోచనా భావాలన్నీ చిత్రించింది ఈ ప్రపంచం మీదిగా ప్రేమ భావిత రస్మిళ్ళ చారని వాదులుతో నీ ప్రియవాహు శృంగ వివాహాంధంలో, మిలనమైనాయి, నా జనన బాలు నాలో.

సమస్త ఆది అంతాలు ఎక్కడ మూతామో, ఆ ప్రాంగణంలో, దీపం వెలిగించుకుని, నువ్వు కామకుని వుండడం నేను పూహించుకోగలను. నీవు నవన తలుపుల్లోంచి, నా లోకం, ఇక్కడ నించి వెళ్ళిపోయింది. నీ జీవితంతో మరణ పాత్రని నింపి, నా పెదవుల మీదావు.

నీ మృతిలో నువ్వు నా నించి వెళుల వున్న వాటి అన్నింటికి చచ్చిపోయినావు. ప్రపంచంలో వున్న వాటి సన్నిధినించి మాయమై నా జ్ఞానంలో పూర్తిగా పునర్జన్మను పొందావు. నా జీవితం నీ జీవిత సంపూర్ణతను పొందినట్లుగా తోచింది. శ్రీ, కరుణలు నాలో కాశ్వతంగా ఏకమైనారనిపించింది.

10. నువ్వు బతికి వున్నప్పుడు నా ఇంటిని పట్టా కుద్రం చేసి సద్ది వుంచే దానివో, లలనా, అట్లానే, నా వెంటరి బతుకు లోకి అందాన్ని, క్రమాన్ని, తీసుకురా.

ఈ గడియల దుమ్ము నలుసుకొని
పూడ్చెయ్యి. నిర్మల శీతలాంబువులతో నాలోని శుశ్క
పాత్రలను నింపు. నేను ఉపేక్ష చేసిందాన్నంతా సరిదిద్దు.

అటు తర్వాత పూజా మందిర గర్భ
ద్వారాన్ని తెరిచి దీపం వెలిగించు. ఆ నిశ్శబ్దంలో మానంగా
మన దైవం ముందు మిళిత మాదాం.

46.

అంతంలేని తన నీలం వంక చూసు
కుంటో కలలు కంటుంది ఆకాశం, మేఘాలం మేము.
నింగిలో తేలిపోయే తలపులం. మాకు నివాస స్థల మంటో
ఒకటి లేదు. నిరవధి కిరీటంపైన వెలుగుతాయి తారలు.
వాటి చరిత్రలు ఎప్పటికీ నిలుస్తాయి. మావి తేలికగా
తుడిచే నేటట్టు చిత్రిస్తారు. మా కంఠీరాలు వాయిస్తో వాయి
రంగం మీదికి వచ్చి నవ్వు తరంగాలని విసరడమే పని
మాకు. మా నవ్వు నించి వొస్తుంది వాన. అది వాస్తవం.
ఉరుములు మా నవ్వులోంచే పుడతాయి. అదేం తమాషా
కాదు కాని మా పనికి ప్రతిఫలమిమ్మని కాలాన్ని అడగ
డానికి మాత్రం అధికారంలేదు. మమ్మల్ని పునికిలోకి రప్పిం
చిన శాస్త్ర సే, మాకో పేరు ఏర్పడక ముందే, మమ్మల్ని
యిక్కడ నించి విసిరేస్తుంది.

47.

రాజవీధి, నేను, ఎడతాయని నేస్తాలం.
రోజంతా నా పాదాల కింద నించి మాట్లాడుతుంది. రాత్రంతా
నా కలలో పాడుతో వుంటుంది. నేను ఆమెని కలుసుకో
కానికి, మొదలంటో లేదు. ప్రతి ఉదయానా అంత

రహితంగా ప్రారంభిస్తుంది మాస్నేహం. కొత్త పువ్వులతో,
పాటలతో ఆమె వసంతాగమనం జరుగుతుంది. ప్రతి కొత్త
ముద్దు ఆమె నించి నాకు మొదటి ముద్దు.

నేనూ, ఈ రాజవీధి, మేమిద్దరం
ప్రేమికులం. రాత్రి తరువాత రాత్రి నేను ఆమె కోసం నా
బట్టల్ని మార్చుకుంటాను. ప్రభాతమైనప్పుడు చిరిగిన జీర్ణ
పస్త్రాల్ని రోడ్డు పక్క సత్రాలలో వదిలేస్తాను.

48.

ఆ పాత బాట వెంటి రోజూ
వెడుతో వుంటాను. నేను నా పళ్ళని సంతకి తీసుకు
వెడతాను. నా పశువుల్ని బయళ్ళకి తోలతాను. నా పడవ
మీద ఏటిని దాటుతున్నాను. ఆ మార్గాలన్ని నాకు బాగా
పరిచయం.

ఆ ఉదయాన నా గంప నిండా సరు
కులు బరువుగా వున్నాయి. పొలాలలో మనుషులు పని
చేస్తున్నారు. పచ్చిక బయళ్ళ నిండా పశువులు మేస్తున్నాయి.
పరి పంటతో భూమి రొమ్ము సంతోషంగా పొంగి పోతోంది.
అకస్మాత్తుగా గాలి పులకరించింది. ఆకాశం నా నుదుటిని
ముద్దు పెట్టుకున్నదనిపించింది. పొగమంచు లోంచి వుతయ
కాంతివలె, నా మనసు మేలుకుంది.

ఆ బాట వెంట పోవడం మరిచి
పోయినాను. తోప నించి నాలుగడుగులు పక్కకి నడిచాను.
మొగ్గగా నాకు పరిచయమైన పుష్పంవలె నాకు తెలిసిన
లోకం కొత్తగా కనపడదీ.

నా మామూలు ప్రపంచ జ్ఞానం సిగ్గుపడ్డది. దారి తప్పిదేవతాలోకంలో తిరుగుతున్నాను. ఆ ఉదయం నేను దారి తప్పి, నా నిరంతర బాల్కాన్ని కనుక్కున్నాననేది నా జీవితానికి, అది ఉత్కృష్టమైన అదృష్టం.

49. స్వర్గం ఎక్కడ వుంది? అని నన్నడుగుతున్నావు పాపా!

రాత్రింబవళ్ళనే యని మించిన, చావు పుటకలకి అవతల వుంటుంది. ఈ పృథ్వికి సంబంధించింది కాదు, అని అంటారు రుషులు.

కాని, నీ కవికి తెలుసు, దాని నిరంతర ప్రణల వాంచ కాల దేశ మానాల బంధంలో అవతరించాలని.

ఫలవంతమైన దుమ్ములో జన్మించా అని నిరంతరం యత్నిస్తో వుంటుందని.

మధురమైన నీ దేహంలో స్వర్గం సఫలత పొందుతోంది, నా విడ్డా, నీ స్పందించే హృదయంలో.

సముద్రం సంతోషంలో తనభేరిల్ని మోయిస్తోంది. నిన్ను ముద్దు పెట్టుకోడానికి పువ్వులు మెడలు చాస్తున్నాయి. భూమాత చేతుల్లో స్వర్గం జన్మ తీసు కుంటోంది.

50. రా, చందమామా, కిందికి వచ్చి, నా పాపాయి నుదుటి మీద ముద్దు పెట్టుకో. తన పాపని వాటిలో పెట్టుకుని, పిలుస్తోంది తల్లి. చందమామ కలలు కంటో చిరు నవ్వుతోంది.

చీకట్లో మెల్లగా అడుగులు వేసు కుంటో ఎండాకాలపు అవ్యక్త పరిమళాలు, నీడలతో బరు వెక్కిన మామిడి తోపులోంచి రాత్రి వజ్రల పాటలు వొస్తు న్నాయి.

దూరపు పల్లె నించి కాపు అతని పిల్లంగోవతోంచి, జారి గొలిపే స్వకాల స్రవంతి వెకి విన న్నోంది. దాదా మీద కూచున్న చిన్న తల్లి, వాడిలో పిల్లని పెట్టుకుని, మధురంగా పాటపాడుతోంది.

“రా, చందమామా, కిందికి వచ్చి నా పాపని నుదుటి మీద ముద్దు పెట్టుకో” అని.

ఓ సారి అకాశంలోని దీపం వంక చూస్తుంది. తరవాత తన చేతుల్లో వున్న భూమి మీది దీపం వంక చూస్తుంది. చంద్రుడి చలనం లేని మానం చూసి నేను ఆశ్చర్యపడ్డాను.

పాప నవ్వుతో

రా, చందమామా, రా,

అనే తన తల్లి పిలుపుని తాను రెట్టిస్తుంది. తల్లి చిరు నవ్వు తోంది. ఆ వెన్నెల రాత్రి నవ్వుతుంది. కవిని, ఆ పాప

తండ్రినైన నేను కనపడకండా ఆ దృశ్యాన్ని వెనకనించి చూస్తో నుంచున్నాను.

51. శరత్ ప్రారంభంలోని, ఈ దినం నిర్మేళమై వుంది. రేపు దగ్గర పడిపోవడానికి పూగిసలాడే చెట్టు బైట పడ్డ వేళ్ళని తాకుతో నది నిండుగా ప్రవహిస్తోంది. ఆ పూరి నన్నని పొడుగాటి బాట, దాహం గొన్న నారికమలై ప్రవాహంలోకి చాచుకుని వుంది. నా చుట్టూ చూశాను. నిశ్శబ్దమైన ఆకాశాన్ని, ప్రవహించే నీటిని, శిశువు ముఖాన కనపడే చిరునవ్వులకు నులుపుగా సంతోషం సర్వత్రా పరిచి వున్నదని చూసి నా హృదయం ఆనందంతో నిండింది.

52. ఆలిస్యాన్ని భరించక చలికాలం గడపక ముందే మీ బంధాలన్నీ తెంపుకున్నారు. సహనం లేని పువ్వుల్లారా; ముందుకి చూడే మల్లెల్లారా, గోలచేసే గులాబి గుంపుల్లారా, ఇంకా మీరుచూడని అతను వొస్తున్న సూచనలు మీరు తోప పక్కన తొంగిచూస్తుండగానే మిమ్మల్ని చేరాయి. మీరు నవ్వుతో, పగరుస్తో బైటికి తొంగి రగా తీసుకువచ్చేశారు.

మరణ ద్వారాన్ని చేరుకోవడానికి మీరు ప్రథములైనారు. మీ రంగులు, మీ పరిమళాలు వాయువును రథన పెట్టాయి. మీరు నవ్వుతో, వొత్తుగా వోకరు నొకరు తోసుకుంటూ, మీ పజెన్ని లోకానికి తెరిచి, గుట్టులుగా పడిపోయినారు.

శమయమైనప్పుడు దక్షిణ మారు శంలో తేలి పోతో పసంతుడు వొస్తాడు. కాని అతని రాకను రూఢి చేసుకోవాలనే తొందరలో, మెల్లిగా కదిలే నిమగ్నాన్ని లెక్క పెడుతో కూచోలేదు మీరు. భీకరోల్లాసంతో తోవలోనే న్యాయం చేశారు మీకున్నదంతా. అతని పాదధ్వనుల్ని ధూరం నించే విన్నారు. అతను నడిచేందుకు మీ మరణ దుకూలాల్ని కింద విసిరేశారు. మీ రక్షకుడు కనిపించక ముందే మీ బంధాలు తెగి పోయినాయి. అతను వొచ్చి మిమ్మల్ని తన వారినిగా తీసుకోక ముందే, అతన్ని మీ సొంతం చేసుకున్నారు.

53. చైత్రమాసం చివరి రోజుల్లో, నేను మొగ్గనై జన్మించాను. ఇష్టపడని వసుంధరని సూర్యుడు తన ముద్దులతో కాలుస్తున్నాడు జడధారి కుటీరంలోకి తొంగి చూసే అల్లరి వనకాల వలె సగం భయంగా సగం కాతు కంగా వొచ్చాను నేను. శిథిలమైన అరణ్య రహస్య భయ కంపిత శబ్దాల్ని విన్నాను. వేసవి అలనటని తన స్వరంలో పలికింది కోయిల. గాలికి కొట్టుకునే నా పురిటి గది ఆకుల తెరతోంచి, నేను లోకాన్ని చూశాను. అది నిర్మలంగా, నిర్విణ్ణంగా, నిశ్శోభగా కనపడ్డది.

అయినా నేను యవ్వన విశ్వాసంతో బలంగా బైటికి వొచ్చాను. వెలిగిపోయే ఆకాశ మధుపాత్ర నించి, మందే మద్యాన్ని తాగి ఉదయాన్ని గర్వంగా అభి నందించాను. సూర్యుడి పరిమళాన్ని నా హృదయంలో భరించిన, నేను చంపక పువ్వువి.

54.

మొదట్లో, కాలం ఆదిలో ఈశ్వరుడి స్వప్న మధనంలోంచి అంగనలు ఇద్దరు ఉదయించారు. ఆకామె స్వర్గ ఆస్థాన సర్తకి; పురుషుల హృదయంగమ లావణ్య మూర్తి. సారరహిత ధ్యానాల నింది ఒక్క సప్నతో జ్ఞానుల మనసుల్ని లాగేస్తుంది. వారి శూన్యత్వం నింది బుద్ధి హినుల్ని ఒక్క సప్నతో తదిలించేస్తుంది. వెనక ముందులు చూసుకొని ఫాటూల పవనాలలో వైశాఖ పుష్ప ఉన్మత్తతతో, నిర్లక్ష్య హస్తాలతో బీజాల్ని వెదచల్లుతుంది.

రెండో ఆమె, స్వర్గాధిపతి. మాతృ మూర్తి, స్వర్గ శరత్ పూర్ణత్వ పీతాస్పదిష్టించింది ఆమె. పూర్తిగా పంటలు పండిన కాలంలో చెదిరిన హృదయాల్ని తన్నీళ్ళనలె మధురమైన చిరునవ్వుల దగ్గరకు తీసుకొస్తుంది. నీరవ పారావారమంత తోలైన సౌందర్యాల్ని తీవ్రన మృత్యు పవిత్ర సంగమం వద్ద మానసాగోచర దేవతాలయానికి చేరుస్తుంది.

మధ్యాన్నపు గాలి, మానీగ ఉల్లి పొర రెక్కల మల్లే కంపించింది. ఇక్కడప్పుడు మగతలోపద్ధ గృహాల పైన గూటిలో పక్షులమల్లె మెదలకండా పున్నాయి. తిసుయ వికాంకం నింది ఓ కోయిల కనపడకుండా పాడు తోంది. గుంపు కూడిన మనుషుల సారంలేని శ్రమపైన దాని నవ్వనిర్మల స్వరాలు వర్షిస్తున్నాయి. ప్రియుల రహస్య గుస గుసల పైనా, తల్లి ముద్దులపైన గాన రసాన్ని కురిపిస్తున్నాయి.

ప్రతి నిమిషం, గులక రాళ్ళని గుండ్రంగా, అందంగా అరగదీసే ఏటిమల్లే, మన ఆలోచనలపైన కోయిల స్వరాలు ప్రవహిస్తాయి.

56.

ఆ సాయంత్రం వొంటరిగా ఉండి నేనో పుస్తకం చదువుతున్నాను. నా గుండె ఎండిపోయింది. పదాలతో వ్యాపారం చేసేవారు కల్పించినది ఈ సౌందర్య మనిపించింది నాకు. విసిగిపోయి నేను పుస్తకం మూసేసి మైనపొత్తిని ఆర్పేశాను.

నిమిషంలో గది వెన్నెలతో నిండి పోయింది.

సౌందర్యమా, ఆకాశాన్ని పొల్లెట్టు నిండిన నువ్వు - మైనపొత్తి చిన్న వెలుగు వెనక ఎట్లా దాక్కుని నించోగలిగావు?

పుస్తకంలోని అర్థంలేని కాసిని మాటలు, పొగమంచు మల్లే పైకిలేచి, ఎవరి కంఠం పసుధ హృదయాన్ని చెదరని నీరవంలోకి ముంచిందో; ఆమెకి ఎట్లా ముసుకు వేయగలిగాయి?

57.

ఈ శరద్రుతువునాది. ఎందుకంటే, ఆమె నా హృదయంలో ఉయ్యాలలాగింది. ఆమె అందెల మెరుపు గజ్జలు నారక్తంలో ధ్వనించాయి. ఆమె పల్కనిమేలి ముసుగు నా శ్వాసలో రెపరెపలాడింది. ఎగురుతున్న ఆమె

జుట్టుని నేను నా కలలన్నిటిలోనూ ఎరుగుదును. నా జీవన నాడుల్లో నాట్యమాడే కంపితప్రతాలలో విహరిస్తోంది ఆమె. నీలాకాశాన్నించి చిరునవ్వు ఆమెకన్న నానించి వెలుగుని తాగాయి.

58.

ఆకాశంలో సమస్తమూ గుమికూడి, విగ్గరగా నవ్వుతాయి. ఇసికా, దుమ్మూ పిల్లలమల్లల్లో గిరగిరా తిరుగుతో, నాట్యమాడతాయి. వాటి ఆరుపులతో మనిషి మనసు మేలుకుంటుంది. వాటితో కలిసి ఆడుకోవాలని కోర్కె పడతాయి అతని ఆలోచనలు.

అవ్యక్త ప్రవాహాలతో తేలిపోయిన మన కలలు వసుధని కావించుకోవాలని చేతులు జాస్తాయి. వాటి యత్నాలు రాళ్ళుగా, ఇటివలుగా విగుసుకుంటాయి. ఆ రీతిగా మానవుడి పట్టణం ఏర్పడుతుంది.

గడిచిపోయిన కాలం నించి కంచాలు గుంపులుగా వొచ్చి పడతాయి. సజీవ వర్తమాన క్షణాలనించి ఆర్థాన్ని వెతుకుతో. వాటి రెక్కల చప్పుడు కంపించే నీడలతో గాలిని నింపుతాయి. మన మనసులోని నిద్రనెరుగని ఆలోచనలు ఉధృత వాంఛతో వాటి గూళ్ళని వదిలి దూషధారణ కోసం మనక ఎడారి మీదుగా బైలుదేరతాయి. అన్నిట్లోనూ తమని తెలుసుకోడానికి కాంతి తీరాన్ని వెదికే, దీపం తేని యాత్రికులు అవి. కవుల గీతాల్లోకి పాకుతాయి అవి. ఇంకా నిర్మితంకాని నగర గోపురాలలో గృహమేర్పరుచుకుంటాయి. భవిష్యత్ యుద్ధ భూముల నించి పిలుపు

వస్తుంది వాటికి. రాబోయే శాంతి సమకాలంలో చేతులు కలపటని వాటికి ఆజ్ఞలు వస్తాయి.

59.

నేను కనుక్కున్న దేశంలో ఎత్తయిన గోపురాలు కట్టరు. పచ్చిక బయలు పక్కనే బాట వెనుకే ఉంటుంది. దాని పక్కన, తప్పించుకుని వొచ్చిన దీనిలో ప్రవహించే ఏరు. దాని పక్క అందంగా విచ్చుకున్న పువ్వులు అల్లుకున్న కుబీరాల ముందు, తేనెటీగలు మాగుతో ఉంటాయి. మొగవాళ్ళు చిరునవ్వుతో వారి పనుల పీఠ బైలుదేరతారు. సాయంత్రమప్పుడు ఏ భత్యమూ సుపాయించకందానే పాడుతో ఇళ్ళకి చేరుకుంటారు. మధ్యాహ్నమప్పుడు, వారి చల్లని ముంగిళ్ళలో స్త్రీలు రాట్నం బుందు కూచుని కూనిరాగాలు తీస్తో ఉడుగుతారు. గాలికి పూగే పంట మీదుగా, గొల్లవాడి పిల్లంగోవి నించి గానం తేలి వస్తుంది; నేను తెలుసుకున్న దేశంలో. పరిమిళ భరితమయిన అడవులు, సన్నవెలుగుల నీడలగుండా పాడుతో పోయే రాబసారుల హృదయాల్ని అది రంజింప చేస్తో ఉంటుంది

పడవల్లో సరుకుల్ని వేసుకుని వ్యాపారస్తులు నదిలో సయనిస్తారు. కాని ఈ దేశంలో వారి పడవల్ని కట్టెయ్యరు. పతకాలు ఎగర వేసుకుంటో నైనికులు పోతో వుంటారు; కాని రాజు మాత్రం తన రథాన్ని దిగడు. ఇక్కడ కాస్త సేద తీర్చుకోడానికి దూరం నించి ఒచ్చే ప్రయాణీకులు ఈ దేశంలో ఏముందో తెలుసుకోడానికి వెళ్ళి పోతారు.

ఈ దేశం వీధుల్లో ప్రజాసమూహాలు ఒకరినొకరు తోసుకోరు కదీ, నువ్వు ఈ దేశంలో నివాస మేర్పరుచుకో. నువ్వు తెరిగిన దూర భూముల భూమిని నీ పొదాల మీద నింపి కడిగేసుకో. నీ వీణకి శ్రుతి పెట్టుకుని, దినమంతం కాగానే, చల్లని పచ్చిక మీద, శుక్ర కాంతి కింద హాయిగా పడుకో.

60. రాజసచివా, మీరిచ్చిన నాణాలు మీరు తీసుకోండి శ్రీ నెన్నడూ చూడని బాలరుషిని మరి గించి పశపరుచుకోమని అరణ్యాశ్రమానికి మీరు పంపిన పనితలలో ఒకరైనాను. మీరు నియమించిన కార్యాన్ని నేను నెరవేర్చ లేకపోయినాను.

నదిలో స్నానానికి రుషిబాలుడు వచ్చినప్పుడు ఇంకా మనకగా తెల్లవారుతోనే వుంది. ప్రాతఃక్రమాల జలధర సమూహాల మల్లే అతని ధూమ్ర వర్ణ కుంతలాలు జడలుగా బుకాల పైన వొత్తుగా పడుచున్నాయి. సూర్యకిరణాల వెలుగు రేఖ మల్లే అతని దేహం మెరుస్తోంది, పడవలో కూచుని తెడ్డేసుకుంటూ మేము సవ్యాము; పాదాము వెర్రి ఉల్లాసంతో మేము నదిలోకి చూకి అతని చుట్టూ నాట్యమాడాము. దైవాగ్రహారణిమతో మా పంక తేరిచారి చూస్తో ఆదిత్యుడు ఉదయించాడు నదీ తీరం నించి. కళ్ళు తెరిచి బాల దేవతామూర్తి మల్లే ఆ పటుపు మా దేహ భంగి మల్లి గమనిస్తున్నాడు. అతనిలో విభ్రమం అమితమై కళ్ళు ప్రభాతపు సక్షరాల పలె మెరిశాయి. అతను సమస్కరిస్తో చేతులెత్తి పక్షిరుతం పంటి కంఠ స్వరంతో స్తుతి శ్లోకం

చదివాడు. అరణ్యంలోని ప్రతి పత్రమూ పులకరించింది. అంతవరకూ ఏ మర్త్యకామిని నుద్దేశించి అట్లాంటి మాటలు ఏ మానవుడూ పఠించలేదు. నిశ్శబ్దమైన పర్వతాల మీద నింది ఉదయించే ఉషాదేవికి నీరవస్తోత్ర శ్లోకాలవలె విని పించాయి అవి మాకు. తరుణులందరూ చేతులతో నోళ్ళు దాచుకున్నారు. నవ్వుతో వాళ్ళ శరీరాలు పూగిపోయినాయి అతని ముఖం మీద సందేహం క్రమంగా అలుముకుంది. చాల తీవ్రంగా గాయపడి నేను అతని పక్కకి వేగంగా వెళ్ళాను. అతని పొదాలకి నమస్కరించి “ప్రభూ; నా సేవని అంగీకరించు.” అని అతన్ని పచ్చని పచ్చిక తీరానికి తీసుకు వెళ్ళాను నా పట్టు చెరుగుతో అతని వంటిని తుడిచాను. నేల మీద మోకరిల్లి అతని పొదాల్ని వేళ్ళాడే నా జుట్టుతో తడి వొత్తాను. నా ముఖాన్ని వైకెత్తి అతని కళ్ళ లోకి చూశాను. ఈ సృష్టిలోని ప్రథమ శ్రీకి ప్రపంచం ఇచ్చిన మొదటి ముద్దుని నేను అనుభవించాననుకున్నాను. నేను ధన్యురాలిని. నన్ను శ్రీనిగా సృష్టించిన ఈశ్వరుడు ధన్యుడు.

“నాకు తెలిసి ఏదైవానివి నువ్వు. అమర స్వర్గ నీది. నీ కళ్ళలో అర్ధరాత్రిలోని మర్కం వెలుగుతోంది.” అన్నాడు.

“హా, వాడు, అట్లాంటి నవ్వు ఒద్దు: రాజసచివా! లోక పవహారాల మురికి దుమ్మా నీ

చూపుని కమ్మేసింది వృద్ధుడా. కాని ఆ బాలుడి అమాయకత్వం పై హింస చిల్చి ప్రి లోపలి సత్యమేదో ఆ అమరత్వాన్ని తాకింది. ఆ ప్రథమ ఆరాధనా ప్రజ్వలిత ద్యుతిలో నాలోని సరమేశ్వరి ఎంత గాఢంగా మేల్కొందో! నా కళ్ళు సీశ్యతో నిండాయి. ఉపయ కిరణం నన్ను సోదరి మల్లే లాలించింది. పువ్వుల్ని ముద్దు పెట్టుకున్నట్లే అరణ్య పవనం నన్ను ముద్దు పెట్టుకుంది. నాతోవున్న ఆ పనితలు చప్పట్లు చరిచి; వెకిలి నవ్వులు నవ్వారు. దుమ్ములో పమిటలు జీరాడుతో. విరబోసిన జుట్టుతో అతనిపైన పువ్వుల్ని విసిరారు.

ఏ మలినమెరగనిమార్తాండా! మందే మంచుని నా సిగ్గు తెరగా అల్లి తన మడతలతో నిన్ను కప్పెయ్యలేనా? అతని పొదాల ముందు పడి “నన్ను క్షమించమని” అరిచాను. దెబ్బ తిన్నలేడి మల్లే నీడల్లోంచి ఎండలోంచి పరిగెత్తుతో “నన్ను క్షమించు” అంటూ ఏడ్చాను.

ఫెళ ఫెళమనే అగ్ని మల్లే, ఆ పనితల మురికి నన్ను అదిమేసింది. కాని “నాకు తెలివి ఏ దేవతవి నువ్వు” అనే మాటలు మాత్రం నా చెవుల్లో మోగుతోనే ఉన్నాయి.

★

పు డి టి వ్

FUGITIVE

Chalam

చలం

2.

మిత్రమా, మనం యిక్కడికి కలిసి వచ్చాము. ఇప్పుడు బాటలు చీలే చోట, నీనించి వీడ్కొలుపుకోడానికి నేను అగిపోతున్నాను.

నీ తోవ నీ ముందు విశాలంగా వుండగా వుంది. నాకు పిలుపు అజ్ఞాతంనించి వచ్చే మార్గాలను చూపు చేరుతోంది.

నేను గాలి వెంట మబ్బు వెంట పోతాను. కొండల వెనక ఉదయమయే చోటికి, నక్షత్రాల వెంటి పోతాను.

“నేను ప్రేమిస్తున్నాను.” అనే బాగం మీద దినాల్ని హారంగా అల్లెప్రియుల వెంట వెడతాను.

3.

పిరికి యాత్రికుడా, ఓ సారికి బాగ్రత్తని వాడిలేసి పూర్తిగా నీ తోవ తప్పిపో.

నువ్వు కళ్ళు తెరిచి మేలుకొని వున్నా, మనక వలలో పడిన పట్టుపగలు మల్లె అయిపో.

తప్పుదారి, చివర కాచుకుని వుండే తప్పిపోయిన హృదయాలు చేరుకునే పనాన్ని నిరసించి మారంగా పోకు. అక్కడ తెగిపోయిన ఎర్ర పువ్వులు పచ్చిక నిండా పడి వున్నాయి. ఓదార్పు నెరగని నీరు అలలడి సముద్రంతో పైకి లేచి పడుతోంది.

విసుకు పుట్టించే ఏళ్ళకు ఏళ్ళు కూడ పెట్టిన పాతరకి ఎంతకాలమో కావిలి కూచున్నావు. అన్నిటినీ వొదిలేసుకుని నష్టపడే దరిద్రపు విజయం నించి ఏమీ మిగుల్చు కోకుండా ఊడ్చెయ్యి.

8. ఆ ఆకలి కళ్ళతో నా కిటికీ ముందు నుంచిని నా రహస్యం యాచించకు.

అది, రక్తంతో ఎర్రనైన చారలు పడి బాధతో మెరిసే చిన్నరాయి మాత్రమే.

నా ముందు దుమ్ములో విసిరెయ్యి దానికి. ఏ కాన్కలు తీసుకొచ్చావు నీ రెండు చేతుల్లో!

నేను వాటిని అంగీకరిస్తే, నాకు పున్నదంతా వొదులుకున్నా, నీకు అంతులేకండా యుగపడ తానని నా భయం.

నా దరిద్ర జీవితం, సిగ్గుపడేట్టు నీ యవ్వనంతో, పుష్పాలతో, నా కిటికీ ముందు నుంచేకు.

9. కాళిదాసు ఆస్తాన కవిగా పున్న పప్పుడు నేను ఉజ్జయిని రాజధానిలో జీవించి వుంటే, ఓ మాళవ సుందరి పరిచయం చేసుకుని, ఆమె నామ గానంలో నా తలపుల్ని నింపుకునేవాణ్ణి. ఆమె కనురెప్పల వంపు తిరిగిన నీడల కింద నించి నా పంక చూసేది. నా సమీపంలో ఆగేందుకు మిషగా ఆమె చెరుగుని మల్లెపొదలో చిక్కు కూనేట్టు చేసేది.

పూర్వకాలం ఎన్నడో ఇదే సంఘటన జరిగింది. కాలపు శుష్క వృత్తాల కింద దాని పద చిహ్నాలు మాయమైనాయి. దాగుడు మూతలాడే తారీఖు కోసం, ఈనాడు పండితులు తగూలాడతారు.

జరిగిపోయిన, మాయమైనకాలాన్ని కలలు కంటో నా హృదయాన్ని బద్దలుచేసుకోను ఈనాడు. కాని ఎంత విచారమో! ఆ మాయమైన కాలాలతో పాటు ఆ మాళవ అలనలు దానివెంట వెళ్ళిపోయినారు గద!

కాజకవి గీత మధుర ధ్వనులతో గలగలలాడిన ఆ రోజుల పువ్వుల గంపల్ని ఏ అమర ధామాలకి వాళ్ళు తీసుకు పోయినారోనని నేను అశ్చర్యపడతాను.

ఎవర్ని కలుసుకోవడానికి వీలు లేకండా ఇంత ఆలిస్యంగా పుట్టానో వారి నించి ఎడబాటు, ఈ ఉదయం నా హృదయంలో బరువుగా నిండి నన్ను దుబ్కితుణ్ణి చేస్తోంది.

అయినా, ఈనాడు వారు తమ శిరోజాల్ని అలంకరించుకున్న ఆ పువ్వుల్నే ఈ చైత్రం మళ్ళీ తీసుకొచ్చింది. వారి మేలి ముసుగుల్ని రెపరెప లాడించిన దక్షిణ మారుతమే ఈ నాటి గులాబి పూలకి రహస్యాలు పలుకుతోంది.

ఈనాడు కాళిదాసు పాదకపోయినా నిజం చెప్పాలంటే, ఈ వసంత కాలంలో కూడా ఆనందాలు లేకపోలేదు. దేవతా లోకంలో తన కవి పీఠంనించి నన్ను

కనిపెట్టి చూడగలిగితే ఈర్ష్య పడదానికి కాళిదాసుకి కారణాలు లేకపోలేదని నాకు తెలుసు.

10.

ఆమె హృదయం సంగతి నీకెందుకు పోనియ్యి. నా హృదయమా, దాన్ని చీకట్లో వొదిలెయ్యి.

ఆమె అందం పుత్ర ఆకారానిది మాత్రమేతేనే? ఆమె చిరునవ్వు ముఖానిది మాత్రమేతేనే? ఆమె చూపుల అర్థం మాత్రమే తీసుకుని సంతోషిస్తాను ఆమె చేతులు నా చుట్టూ పెనవేసుకోవడం మాయాకల్పిత ఇంద్రజాలమైనా, నేను లక్ష్యం చెయ్యను. ఎందుకంటే ఆ మాయ దుర్లభం, అమూల్యం. దాంట్లోని మోసాన్ని తెలుసుకుని, చిరునవ్వు మరిచి పోతాను.

ఆమె హృదయం సంగతి వొదిలెయ్యి. హృదయమా, గానం వాస్తవమైతే అంతటితో తృప్తిపడు. మాటలు నమ్మరాని వైతేనేం, మాయబుచ్చే తరంగాలపై నాట్యమాడే కలవ పువ్వువంటి లావణ్యాన్ని అనుభవించు, దాని కింద ఏముంటేనేం గాక!

11.

ఊర్వశీ, నువ్వు తల్లివి కావు, పుత్రికవి కావు, వధువువీ కావు.

అమరలోక వాసుల్ని చకితుల్ని చేసే సమ్మోహన మూర్తినివు.

వశువులు మందలకు తిరిగి వచ్చి నప్పుడు, అలిసిన పాదాలతో సంద్య భూమిని కావించుకున్న సమయాన, నువ్వు ఇంట్లో దీపాల్ని వెలిగించే గృహి

ణి కావు. తత్తరపడే హృదయంతో, నీ పెదవులపైవ పలింపే చిరునవ్వుతో, సంభ్రమంతో, మధురమైన చీకటి గడియలకోసం, ఎదురుచూస్తో నువ్వు ఏ పరిణయ తల్పాన్ని చేరపోవు.

ఊర్వశీ, ఉషాదేవికి మల్లనే నీకూ ముసుకులేదు, బెరుకు లేదు.

ఏ దుర్భరమైన వేదన నిన్ను శృష్టించిందో, ఎవరు ఊహించగలరు?

ఒక చేత్తో జీవన పాత్రనీ, రెండో చేత్తో విష పాత్రనీ ధరించి మొదటి వసంత ప్రథమ దివసాన నువ్వు మధనితవార్థి నించి పైకి లేచావు. మంత్ర ముగ్ధుడైన శేషుడి వలె మత్తెక్కి భయంకర పారావారం కన వెయ్యి పడగల్ని నీ పాదాల ముందు వుంచి పడుకుంది.

నీ నిర్మల భాసమాన ధృతి మల్లె పువ్వు వలె భవళంగా, నగ్నంగా సముద్ర పెనంలోంచి పైకి లేచింది.

నువ్వు మొగ్గగా, పసిగా, బెరుకుగా వుండే కాలం వుండేదా: అంతరహిత జవ్వనీ !

నీ వికసిత భయంకర పూర్ణత్వాన్ని పగటి వెలుగు బహిర్గతం చేసిందాకా, పగడాల మీదా ముత్యపు చిప్పల మీదా స్వప్నాకృతితో కడిలే ప్రాణులపై మణుల వింత కాంతి సృత్యమాడే చోట, గాఢ నీల విభావకి బోలికలో నిద్రించావా?

అన్ని యుగాల్లో పురుషులందరూ
నిన్ను ఆరాధించారు, నిరంతర విభ్రమ విలాసిని!

నీ కడగంటి చూపుతో, యష్టన
వేదనలో, లోకం స్పందిస్తోంది. నీ పాదాలముందు తన
తపః ఫలాన్ని అర్పిస్తాడు పరివ్రాజకుడు. నీ పరిమళ సమ
క్షం చుట్టూ కవుల గానాలు మూగుతాయి. నీ పాదాలు
నిర్లక్ష్యంగా హర్షంతో తేలిపోతో, పైడి మువ్వల రవళులతో,
పపనుడి హృదయాన్ని గాయం చేస్తాయి.

నూతన లయా వృత్తాన్ని ఆకాశం
లోకి విసురుతో నువ్వు దేవతలముందు సృత్యం చేసినప్పుడు,
ఊర్వశీ పృథ్వి కంపిస్తుంది. వత్ర తృణ శరత్ సస్యాలు
పూపిరితో నిండి పూగుతాయి. యతి ప్రాస బద్ధమైన ఉత్తుంగ
తరంగ సంజ్ఞలతో పొంగుతుంది సముద్రం నక్షత్రాలు
ఆకాశంలోకి దూకుతాయి—

— నీ పక్షంపై లేచి పదే హరం
తెగి రాలిన మణులే ఆ నక్షత్రాలు. పురుషుల హృదయాల్లోని
రక్తం అల్లకల్లోలమై సృత్యం చేస్తుంది.

స్వర్గ నిద్ర శిఖరాల నువ్వు త్రవ్వ
చలనానివి.

ఊర్వశీ ! నువ్వు పపనాన్ని
అకాంతిలో పులకరింప చేస్తావు.

తన అశ్రువులతో ప్రపంచం, నీ
నిర్మలాంగాన్ని స్పృశకం చేస్తుంది.

ధరణి హృదయ రుధిర రక్తిమతో
నీ పాదాలు ఎర్రనైనాయి. వాంఛా వీచికా డోలాయమాన
పద్మంపైన నువ్వు వ్యూహారంగా నుంచుని వుంటావు.
ఊర్వశీ, ఈశ్వరుడి కల్లోల స్వప్నం ఏ అంతులేని మనో
సీమలో ఆరాట పడుతుందో అక్కడ నువ్వు నిరంతరం,
వినోదిస్తావు.

13. నువ్వు నా ప్రేమని కోరావు. కాని
నీకు నా మీద ప్రేమ లేదు. అందుకని నా జీవితం నిన్ను
పట్టుకుని వేళ్ళాడుతోంది. నువ్వు తప్పించుకోవాలని పెనుగు
లాడిన కొద్దీ ఆ గొలుసు కొక్కాలు కర్కశమౌతున్నాయి.

నా నిరాశ నీకు భయంకరమైన
సహచారిగా తయారయింది. నీ నించి వచ్చే అల్పమైన
వరాలని గట్టిగా పట్టుకుని నిన్ను అశ్రు గుహంతరాళంలోకి
గుంజుతోంది.

నా స్వేచ్ఛని నువ్వు భ్రష్టం
చేశావు. పగిలిన దాని ముక్కలతో నీ కారాగారాన్ని
నిర్మించుకున్నావు.

18. సాయంకాలం నన్ను పిలుస్తోంది.
అంధకారాన్ని దాటడానికి, నీటి పోటుతో, చివరి బల్ల
కట్టులో వెళ్ళే వారి వెంట పోవాలనిపిస్తోంది.

ఇళ్ళకి వెళ్ళే వారు కొందరు.
దూరపు తీరాలకి పోయేవారు కొందరు. అందరూ నీటిమీద
ధైర్యంగా ప్రయాణమైన వారే.

నా ఇంటిని వొదిలాను. పడవ తప్పిపోయింది. రేవు దగ్గర వొంటరిగా కూచున్నాను.

వేసవి గడిచి పోయింది. నా చలి కాలపు పంట నాశనమయింది.

కొత్తగా పగలు ఉదయించినప్పుడు వాణిని పరిపూర్ణులను చేసేందుకై, పరాజితుల్ని పోగుచేసి, అంధకారంలో, అశువుల్లో నాటే ప్రేమ కోసం నేను కాచుకుని వున్నాను.

★

వ్యూ జి టి వ్

రెండవ భాగము

వివిధ వుజ్వల మహత్తర మహిమా పతి! విరివిగా విచ్చుకుపడే ప్రపంచంలో నువ్వు అంతరహిత వివిధ రూపాన్నితవై విలసిల్లుతున్నావు.

నీ తోప అంతా వెలుగులతో మెరుస్తోంది. నీ స్పర్శ పుష్పాల కింద పులకరిస్తోంది. జీరాడే నక్షత్రాల మధ్య సుడిగుండాల నృత్యాల్ని రేపుతోంది. రంగురంగులుగా ఎన్నో స్వరాల గానం సంఖ్యాతీత ప్రపంచాల నించి ప్రతిధ్వనిస్తోంది.

వొంటరిగా, ఏకాంతంగా, ఒక్కదానివీ, అంత తెలిసి అత్యుత్తమంలో శాంతంగా వుంటావు నువ్వు. నీరవ, ఏకాంత తేజోమయీ! దీప్తి స్పందిత రూపిణీ! ప్రణయ శాఖాంత వికసిత మృతాశిసీ!

9. చాలా దూరాన ప్రపంచాలకాంతిలో నడుస్తో, మనం ఎన్నడైన ముందు జన్మలో కలుసుకుంటే, నేను అదిరిపడి అగిపోతాననుకుంటాను.

అనాటి ప్రాతర్కాల నక్షత్రాలేనని నేను నీ కళ్ళని గుర్తించి, జ్ఞాపకం లేని పూర్వ జీవితపు సంధ్యాకాళ తారలని తెలుసుకుంటాను.

నీ ముఖంలోని ఇంద్రజాలమంతా దానిదే కాదనీ, జ్ఞాపకానికి అందని మన కలయితో నా కళ్ళలో నివసించిన ఉధృత కాంతిని దొంగిలించి, తన జన్మని మరచి నా ప్రేమ నించి మర్మాన్ని తీసుకున్నాయనీ తెలుస్తుంది.

10. ప్రేయా! నీ వీణని కింద పెట్టినన్న తావిలించుకోవడానికి నీ చేతులకి స్వేచ్ఛ నియ్యి.

నీ స్పర్శని దేహించాలాకి పొంగి పొర్లే నా హృదయానికి తీసుకు రానీ.

నీ మెదని వొంచి నీ ముఖాన్ని తిప్పుకోకు. చాలాకాలం మొగ్గలో బంధించిన పరిమళం వంటి నీ ముద్దుని నాకియ్యి.

అనవసరమైన మాటలతో ఈ నిమిషానికి ఊపిరి సలవకండా చెయ్యకు. తీరంలేని హర్షంతో మన ఆలోచనల నన్నిటిని పూడ్చేస్తో, మాన ప్రవాహంలో మన హృదయాన్ని స్పందించనీ.

11. ఈ ప్రపంచ ప్రవాహంలో కొట్టుకుపోతూ, దాని అనిత్య కటాక్ష వీక్షణాల మధ్య పూగే అనంతాక్షాకుల్లో వొకణ్ణి అయినా, నువ్వు నన్ను నీ ప్రేమతో ప్రముఖుణ్ణి చేశావు.

ఏ కాలం వారైనా కవులు తమ కవితా నైవేద్యాల్ని ఎక్కడ అర్పిస్తారో, అమర ప్రేమికులు యుగయుగాలు ఒకరినొకరు ఏ పేర్లతో గుర్తిస్తారో అక్కడ నాకో స్థానాన్నిచ్చావు.

నా దేహం నీ లాలింపులతో ఎట్లా అమూల్యమయిందో గమనించక సంత వీధుల్లో ప్రజలు నన్ను రాసుకుపోతో వుంటారు. తన బింబంలో దేవతాగ్నిని ధరిస్తో ఆదిత్యుడు ఎట్లా దేదీప్యమానంగా వెలుగుతాడో అట్లా నేను నీ ముద్దుల్ని నా హృదయంలో దాచుకుని ఎట్లా కేజోవంతుడనాతున్నానో ప్రజలు గమనించారు.

19. మేము మొదట కలుసుకున్నప్పుడు గానంతో ధ్వనించింది నా హృదయం: “అనంతంగా చూరమైన ఆమె ఎప్పటికీ నీ పక్కనే ఉంది” అని.

ఆ గానం ఆగిపోయింది. ఎందుకంటే, నా ప్రేయాంగన దగ్గరగానే వున్నదనే నమ్మకంతోకి నేను దిగడంపల్ల! ఆమె దూరాన ఎంతో దూరాన కూడా వున్నదని మరిచి పోవడంపల్ల.

రెండు ఆత్మల మధ్య వుండే అనంతత్వాన్ని గానం నింపుతోంది. మన దైనిక చర్యల మనక మూలాన దానికి ముసుకు పడ్డది. బెరుకుగా తొంగి చూసే ఎండాకాలపు రాత్రులలోని నీరవంతోంచి మృదు సమీరం గట్టి రహస్యాన్ని పైకి తీసుకు వచ్చినప్పుడు నా

పక్కమీద కూచుని, నా పక్కనే పడుకున్న ఆమెను పోగొట్టుకున్నానని దుఖిస్తాను.

శాశ్వతత్వపు లయలో మేళవించే వాక్కుల్ని తిరిగి ఆమె చెవులో పలకగల సమయం తిరిగి నాకెప్పుడు కలుగుతుందా అని వ్యాకులపడతాను.

నా గీతమా! నీ బద్ధకం నించి మేలుకో! మామూలుతనపు తెరను దించుకో. అక్కడ దూరంగా వున్న ప్రియురాలి దగ్గరికి ఎగిరి వెళ్ళు. మొదటి సందర్శనపు తీరని ఆశ్చర్యంలోకి వెళ్ళు.

★

మూడవ భాగము

4. సాయంత్రాలప్పుడు పశువుల్ని ఇళ్ళకి తోలుకు వచ్చిం తరవాత, వాళ్ళ కుటీరాల ముందు గడ్డిలో కూచుంటారు. కనపడకండా నువ్వు వాళ్ళ మధ్య వున్నావని తెలుసు. ప్రేమతో వాళ్ళు నీకిచ్చిన పేరుని వాళ్ళ పాటల్లో తిరిగి తిరిగి పలుకుతారు.

రాజుల కిరీటాలు ప్రకాశించి క్రింద పడిన నక్షత్రాలమల్లే రాలిపోతాయి. కాని పల్లె కుటీరాల మధ్య నిశ్శబ్దమైన చీకట్లో కూచుని నిన్ను ప్రేమించే హృదయాల నించి నీ పేరు గానమాతో వుంటుంది. వాళ్ళ పేరు ఎక్కడా లిఖితం కాలేదు.

7. రమ్మనే నీలాకాశం పిలుపుకి తన జండానెత్తే ఆకుపచ్చని గడ్డి పరక సంతోషాన్ని పంచు కోవాలని ధరణి! ఎన్నిసార్లు నీ చుట్టూ నా ప్రాణం అల్లు కుందో!

నేను పుట్టకముందుయుగాలకిందటే నీవాణ్ని అయినట్టు తోచింది.

అందుకనే, పంటకి వోచ్చే పరి కంకులమీద శరత్కాంతి నిగనిగలాడేటప్పుడు గడచిన కాలం నాకు జ్ఞాపకం వస్తో వుంటుంది. అప్పుడు నా

మనసు సర్వతా వ్యాపించి వుండేది. గట్టిగా ముసుకుపడ్డ దూర కాలం నించి ప్రతిధ్వనించే చెలికాళ్ళ కంఠాలు వింటున్నట్టు అనిపిస్తుంది. సాయంత్రమప్పుడు, పచ్చిర బయలు తోపల దుమ్ము రేపుతో పశువులు మందలకు చేరుకు నేప్పుడు గ్రామ కుటీరాల నించి లేచే పొగకన్న ఎత్తుగా చంద్రుడు ఉడయిస్తోవుండగా, జీవిత ప్రథమ ఉదయాన సంభవించిన గొప్ప వియోగంతో విచారగ్రస్తుణ్ణి అవుతాను.

8. ఆ రోజు నేను చేసిన పనులు నా మనసులో ఇంకా రొద పెడుతోనే వున్నాయి; సంధ్యా కాంతి ఎట్లా చీకట్లోకి దిగుతోందో గమనించకండా కూచు న్నాను. తటాలున చీకటి మీదుగా కాంతి కదిలి ఓ చేతి వేలు మల్లె నన్ను తాకింది.

నా తల ఎత్తాను. చిన్నపిల్ల చూపు మల్లె, ఆశ్చర్యంతో విప్పార చూసే చంద్రుడి దృష్టి చాలా సేపు నా కళ్ళని కట్టేసింది. నా కిటికీ పక్కగా ఓ ప్రేమ లేఖ నా ముందు పడ్డట్టు అనిపించింది.

పేరులేని నక్షత్రాలుగా ఆమెప్రేమ ప్రకటనవలె అంత గొప్పగా రాత్రివేళ కనపడని పువ్వుల మల్లె, పరిమళ వంతమైనదేదో ఒక ప్రత్యుత్తరం రాయాలని, అనాటినించి నా హృదయం పెనుగుతాడుతోంది.

24. సాలె కబీరు, ఈశ్వరానుగ్రహాన్ని పొందిన మనిషి అని, మనుషులు మందులకోసం, మహత్కామ కోసం అతని చుట్టూ మూగేవారు. అతనికి మాత్రం అది ఖాగా లేదు. అతని తక్కువ కులం అతన్ని ఇన్నాళ్ళూ

హయైన అగౌరవంతో అతన్ని రక్షించింది. తన వొంటరి తనాన్ని మధురమైన పాటలతో, ఈశ్వర సాన్నిధ్యంతో నింపుకునేవాడు. తిరిగి తాను ప్రజల ఏవగింపులో మరుగు పడాలని ప్రార్థించాడు దైవాన్ని. కులహినుడైన ఈ మనిషి కీర్తికి ఈర్ష్యపడి, మత పెద్దలు అతని దగ్గరికి ఒక వేశ్యను పంపారు, అతన్ని ఆపమానించాలనే వుద్దేశ్యంతో.

తను నేసిన బట్టుల్ని అమ్ముకోడానికి అంగడి వీధికి వచ్చాడు కబీరు. ఆ వేశ్య అతని చేతిని పట్టుకుని “ననెందుకు వొదిలేశా” పని అతన్ని నిందించడం మొదలు పెట్టి అతని ఇంటికి వెంట వెళ్ళింది తనని అట్లా వొదిలెయ్యడానికి వీలులేదంటో. “అయన తన ప్రకారమే మన వాంఛల్ని తీరుస్తాడు ఈశ్వరుడు” అని కబీరు తనలో తాను అనుకున్నాడు.

త్వరలోనే ఆ స్త్రీ భయకంపితని, అతని ముందు మోకరించి “నన్ను నా పాతకం నించి రక్షించు” అంది.

“నీ జీవితాన్ని ప్రభువు కాంతికి తెరు” అన్నాడు కబీరు.

కబీరు మగ్గం నేస్తో ఎప్పటి మల్లెనే పొడుకుంటున్నాడు. ఆ పాటలు ఆమె హృదయం నించి మాలిన్యాల్ని కడిగివేసి ఆమె మధురమైన కంఠంలో స్తాన మేర్పరుచుకున్నాయి.

ఓ రోజు, రాజు వినోదార్థంగా కబీర్నివచ్చి తన ముందు పాదమని అజ్ఞాపించాడు. ఆ సాలె

అతను రానని తల వూయించాడు. కాని రాజదూత, పని కాకండా రాజు దగ్గరికి వెళ్ళడానికి జంకాడు.

రాజసభ ప్రవేశించినకవీరునిచూసి, రాజు, సఖికులూ తెల్లబోయినారు. ఎందుకంటే, అతను వొంటరిగా రాలేదు. అతని వెంట ఆ స్త్రీ కూడా వుంది. కొంత మంది చిరునవ్వులు. కొందరు బొమలు ముడిచారు. కాని రాజు ఆ ముష్టివాడి సిగ్గులేని తెంపరితనానికి ఆగ్రహించాడు.

కవీరు తన ఇల్లు చేరుకున్నాడు, పరువు పోగొట్టుకొని. ఆ స్త్రీ అతని పాదాల ముందుపడి;

“నా కోసం నువ్వు ఎందుకు అంత అగౌరవడ్డావు. ప్రభూ నన్ను నా మురికి బతుకులోకి పోని య్యండి” అంది.

“అవమానితుడై వొచ్చా రని ఈశ్వరుణ్ణి నా నించి పొమ్మనగలనా?” అన్నాడు కవీరు. 27.

నదీ, సరోవరమూ కలిసే చోట అడివిలో కొంతమంది అప్పరసలు మారువేషంలో నివసిస్తున్నారని చెప్పుకునేవారు. వాళ్ళు మాయమైన తరవాతగాని, వారు అప్పరసలని తెలిసింది కాదు.

ఒక రాకుమారుడు ఆ అడివిలో నదీ, సరసూ కలిసే చోటికి వెళ్ళాడు. వొడ్డున కలవలు స్వత్య మాడేట్టు తన కాళ్ళని ఆడిస్తో కూచున్న ఒక పల్లె పడుచుని చూశాడు.

“నాకు చెప్పు, నువ్వు ఏ దేవతవి?”

అని ఆమెని అడిగాడు.

ఆ ప్రశ్నని విని ఆ కన్యనవ్వింది. ఆమె ఉల్లాసానికి కొండలు ప్రతిధ్వనించాయి.

ఆమె జలపాత హర్ష దేవకన్య అనుకున్నాడు అతను.

తన కుమారుడు ఓ అప్పరసను పెళ్ళి చేసుకున్నాడన్న వార్త రాజుకి తెలిసింది. గుర్రాల్ని, నాకర్లనీ పంపివాళ్ళని ఇంటికి పిలిపించుకున్నాడు.

రాణి పథువుని చూసి అసహ్యంతో తల తిప్పుకుంది. సిగ్గుతో రాకుమారి ముఖం ఎర్రబారింది. అప్పరసలు బట్టలు వేసుకునేది ఇట్లానేనా? అని అడిగారు దాసి జనం.

రాకుమారుడు నెమ్మదిగా అన్నాడు, “మాట్లాడకండి; నా అప్పరస మారువేషంలో వచ్చింది, మన ఇంటికి” అని.

వార్షికోత్సవం నాడు రాణి కొడుకుతో “మన రాజ బంధువులంతా ఇంటి కోదల్ని చూడ వొస్తున్నారు. వారి అందరి ముందూ మనకి తలవంపులు తేవొద్దని చెప్పు, నీ భార్యతో” అంది.

తన పథువుతో రాకుమారుడు “నా ప్రేమ కోసమైనా, నా బంధువులకి నీ నిజ స్వరూపం చూపించు” అన్నాడు. ఆ మాట విని ఆమె చాలాసేపు మౌనంగా కూచుంది. చివరికి ఆమె తన అంగీకారాన్ని సూచిస్తో తల వూయించింది. ఆమె చెంపల మీదనించి కన్నీళ్లు కారుతున్నాయి.

నిండు చంద్రుడు అకాశాన వెలుగు

తున్నాడు. రాకుమారుడు పెళ్ళి బట్టలతో ముస్తాబై, పెళ్ళి కూతురు గదిలోకి వెళ్ళాడు.

ఆ గదిలో ఎవరాలేరు. కిటికీలోంచి వెన్నెల రేఖ వొకటి పర్యంకానికి అడ్డంగా పరుచుకుని వుంది.

రాజ దంపతులతో రాజబంధువు లందరూ, తోసుకుంటూ ప్రవేశించారు గదిలోకి. రాకుమారుడు గది గుమ్మం దగ్గర నుంచుని వున్నాడు.

అందరూ అడిగారు “ఏది, అప్పర వధువు” అని.

“తానెవరో మీకు తెలపాలని ఇంక కనపడకండా మాయమయింది” అన్నాడు వరుడు.

33. ఈ అంజర అగాధ శాంతిని అనుభవిస్తున్నాయి నా కళ్ళు.

సూర్య కాంతితో నింపుకోడానికి పాత్రం వలె తన పత్రాల్ని పైకెత్తి పట్టుకునే వృక్షనుభూతి నాలో మెదులుతోంది.

పచ్చిక మీద నించి, ఎండలో పైకి లేచే వెచ్చని విశ్వాసం మల్లె నా మనసులో ఒక ఆలోచన పైకి లేస్తోంది. కొట్టుకునే నీటి గలగలతోనూ, పల్లె బాటల్లోని అలిసిన మారుతపు నిట్టూర్పులతోనూ మిళిత మౌతుంది— ఈ ప్రపంచ జీవిత సంపూర్ణత్వంతో కలిసి జీవించానని, నా ప్రేమనూ, విచారాన్నీ దానికి ఇచ్చాననే ఆలోచన నాకు తృప్తినిస్తుంది.

★

చి వ రి

కా న్క

ఇది చలం చివరి

ప్రేమ కాన్క.

తనను పరవసింప చేసిన

టాగూర్ కవితా సౌందర్యాన్ని

తెలుగు సారస్వత ప్రయులకు

అందివ్వాలనే

ఆశతో, ఆకాంక్షతో

అవాజ్య ప్రేమతో

చేయి కదల్చలేక పోతున్నా

ఆరోగ్యం హతం చేస్తున్నా

క్రిష్ణారావుకి చెప్పి చేయించిన

చలం

చివరి కాన్క

ఇది.

మీరు బాధించినా, వేధించినా

వెలి వేసినా బలి చేసినా

ఏం చేసినా

సర్వాన్ని మరిచి, క్షమించి

తన నిర్మల హృదయ విశాలత్వంతో

ఆ కవితా సౌరభాన్ని

సంతసంతో సమర్పిస్తోన్న

చలం

చివరి కాన్క

ఇది.

కవిత్వం సౌందర్యం, సౌరభం,
విశాలత్వం, దయ చూపడం, తెలిసిన జ్ఞానాన్ని అందరికీ
అందివ్వాలని తపన పడడం, అర్చులని అహ్లాద పరచడం,
దీనులకి సాయ పడడం—

ఇవన్నీ అనవసరంగా

అర్థరహితంగా అవివేకంగా ఉన్నాడంగా భావించే

ఈ ధూర్జ లోకానికిది

చలం చివరి కాన్క.

ఈ ధరణీతల సుకుమార శాద్యలాన్ని

అరుణోదయ కాంతిరేఖా విలాసాన్ని

అకాశ గాఢ నీలాన్ని

అరుణాచల సౌందర్యాన్ని

మల్లెల మృదు పరిమళాన్ని

మాలతీ మధుర సుగంధాన్ని

మందాకినీ సలిలాల్ని

హేమ తిందు సందోహాన్ని

పక్షుల కిల కిలా రావాన్ని

సుందర నందన వనాన్ని

మయూర నృత్యాన్ని

మధుర మకరంద మందారాన్ని

గొల్ల వాళ్ళ పిల్లంగోవి అల్లరి రాగాల్ని

రావి లేచిగుళ్ళ తళ తళల్ని

శిశు దరహాసాల్ని

దూకుతోన్న జలపాతాల్ని

సెలయేటి గలగలల్ని

కోయిల సోమరి కూని రాగాల్ని

మధువ ఝంకార నాదాల్ని

అడవి జాజుల పరిమళాల్ని

కొలను గట్టున మెరిసే చిన్న గడ్డి పువ్వుల్ని

వీటివార ఎండలో మెరిసే ఇసుక తిన్నెల్ని

మలయ మారుతాల్ని

లేపచ్చిక బయళ్ళని

తెల్లగొర్రె మందల్ని
 అస్తమయ రాగ రంజిత సంధ్యలోతుల్ని
 పున్నమి వెన్నెల చల్లదనాన్ని—
 విస్మరించి
 ధనం, కీర్తి మర్యాద సాంప్రదాయం
 అంధ విశ్వాసాలతో ఉన్మత్తులయిన
 మిమ్ము చూసి
 భవించలేక వేదనతో
 ఆవేదనతో రోదనతో
 “లలనా, ఈ లోకమింతే!” అని
 హృదయాంతరాళం లోంచి
 ఆక్రోశించిన
 చలం
 చివరి కాన్క
 ఇది.
 ప్రేమించే వారికి, శ్లాఘించే వారికి
 ద్వేషించే వారికి, దూషించే వారికి
 అట్టులే, అధికులకి

సౌందర్యాధకులకి, అంధులకి
 సారస్వతాభిమానులకి
 కవులకి, కళాప్రపూర్నులకి
 గాయక సార్వభౌములకి
 విమర్శనాగ్రేసరులకి
 బాధించే వారికి, బోధించే వారికి
 శ్కాండల్స ప్రచారం చేసే స్కాండల్స్ కి
 అధికార మదాంధతతో విర్రవీగే
 ఉత్తర వీర కుమారులకి
 జాతి, మత, కుల భేదాలతో
 కుళ్ళి కంపు కొడుతున్న వారికి
 సర్వజ్ఞుల మనుకునే సంపాదకులకి
 సంసారమే సర్వస్వమనుకునే సర్వమంగళులకి
 ఆకాశ రాకాసులకి
 ముద్రణా రాక్షసులకి
 రచయితల రక్తంతో బుడిచే పబ్లిషర్స్ కి
 శప సాహిత్య పఠితలకి
 సన్మానాల స్తోత్ర పాఠకులకి

విషస్పృహ లతలకి
 మదోన్మత్తులకి
 సారస్వతాధి నేతలకి
 వికటాట్టహాస నట సామ్రాట్టులకి
 వికృత నర్తకులకి
 అశ్లేల జనిత మాయా చలన చిత్ర
 కళాకారులకి, ఆరాధకులకి
 పతితలకి, పురుష పంచిత పనితలకి
 సవ నాగరికతా సంగి నారీమణులకి
 జ్ఞానానందులకి, రామానందులకి
 రమానందులకి, భ్రమానందులకి
 యోగానందులకి, భోగానందులకి
 దొంగభక్తులకి, దొంగభక్త పరాధీనులకి
 భజనపరులకి, మానసోల్లాసులకి
 మనో జనిత ఆత్మసాక్షాత్కార పంచకులకి
 విధి పంచతులకి
 మమ్మి, దాడీలకి
 బేబీ, బాబులకి

అందరికి

ఇది

చలం చివరి ప్రేమ కాన్కా.
 శీరాడే తన తల్లి చీర కుచ్చెళ్ళు
 పట్టుకుని చొంగ కారుస్తో, పారవశ్యంతో
 కన్న కమనీయ కలల్ని కాల రాచిన మీకూ—
 కవితా సౌందర్య రసాస్వాదనాంధులై
 విమర్శ పేరున వెర్రి కేకలేసిన మీకూ—

ఇది చలం

చివరి కాన్కా.

పక్క మీంచి లేవలేని పసి తనంతో
 మీ ఆదరాభిమానాలతో నీరసించి, కలం అలల మహా సౌంద
 ర్యంలోకి క్రమంగా కరిగి పోతున్న కవితామూర్తి చలం
 చివరి కాన్కా ఇది.

ఈ చివరి ప్రేమ కాన్కాని

మీరు తృణీకరించినా

నిరాకరించినా, నిరసించినా

నిరాదరించినా, నిర్లక్ష్యం చేసినా

నిర్దయగా చూసినా

నిర్లిప్తంగా పూరుకున్నా

ఈ అవని తలంలో ఏ మూతో

సౌందర్యానికి కన్ను తెరిచి

“కాస్క” కోసం

ఏ కొందరో కలలు కంటున్నారనే

ఆశతో, ఆకాంక్షతో

అనిర్వచనీయానందంతో

“ఇది నా చివరి మాన్యుస్క్రిప్టు

దీన్ని అందంగా అచ్చువేయండి” అని

ఎక్కడో పుట్టి

ఎలాగో పెరిగి

ఇంటా, బయటా

అప్రయోజకులుగా, అసమర్థులుగా

నిస్సహాయులుగా, నిరర్థకులుగా

నిర్దనులుగా, అవివేకులుగా

అమర కీర్తి నార్జించుకున్న—

ఏ విధి వల్లనో ప్రారబ్ధం వల్లనో

శాపం వల్లనో

ఈశ్వరానుగ్రహం వల్లనో

చలాన్ని చదివి

ఏ శత సహస్రాంశమో అర్థం చేసుకుని

భగవాన్ శ్రీ రమణ మహర్షి

పాదాల ముందు మోకరిల్లిన చలాన్ని

సమీపించి, దగ్గరై సౌందర్యారాధకుడిగా

కవిగా, తాత్వికుడిగా, సత్యాన్వేషిగా

ఆత్మీయుడిగా “నాన్న”గా

భావించి ప్రేమించే, ఆరాధించే

మమ్మల్ని: ఉత్సాహపరిచి

చేయించి ఇస్తోన్న

చలం

చివరి

కాస్క

ఇది.

ఇది మీకూ, మాకూ

చివరి కాస్క.

ఇది అందరికీ చలం

చివరి

ప్రేమ కాస్క.

★

కురంగేశ్వర్

వెంకటేశ్వర్లు

కృష్ణారావు